

Opinió

Joan Guasp:
Agraïment pels premis
Lluís Carulla

Entrevista

Biel Frontera

Itineraris

Gaspar Valero:
Raixa, Raixeta i Bunyola
pel camí de Caubet

Dossier

La corrupció,
una malaltia del segle xx

Europa arriba a ca teva ...

Punts d'Informació Europea

... al teu abast a:

Alaró

Ajuntament d'Alaró
971 510 000

Alcúdia

Casal Can Joanet
971 549 195

Algaida

Ajuntament d'Algaida
971 125 076

Andratx

Ajuntament d'Andratx
971 628 000

Ariany

Ajuntament d'Ariany
971 561 182

Artà

Punt d'Informació Ciutadana
971 836 981

Binissalem

Biblioteca de Binissalem
971 870 486

Bunyola

Ajuntament de Bunyola
971 613 007

Cala d'Or (Santanyí)

Punt d'Informació Jove
971 643 369

Cala Rajada (Capdepera)

Punt d'Informació Ciutadana
971 819 467

Calvià

Biblioteca de Cas Catalá - Illetes
971 701 218

Campanet

Ajuntament de Campanet
971 516 005

Campos

Biblioteca de Campos
971 652 9301

Esporles

Casal de Joves
971 610 752

Felanitx

Ajuntament de Felanitx
971 584 223

Inca

Biblioteca d'Inca
871 914 506

Llucmajor

Casal de Joves
971 662 512

Manacor

Biblioteca de Manacor
971 849 127

Marratxí

Oficina d'Atenció Ciutadana
971 795 145

Muro

Punt d'Informació Jove
971 860 490

Palma

Consell de Joventud
971 712 002

Petra

Ajuntament de Petra
971 830 000

Pollença

Oficina de Participació Ciutadana
971 533 111

Porreres

Ajuntament de Porreres
971 647 221

Puigpunyent

Biblioteca de Puigpunyent
971 616 654

Sa Coma (Sant Llorenç)

Biblioteca de Sa Coma
971 811 820

Sa Pobla

Punt d'Informació Ciutadana
971 544 111

Sant Joan

Biblioteca de Sant Joan
971 526 205

Santa Margalida

Casal "Joan Mascaró i Fornés"
971 523 895

Santa Maria del Camí

Biblioteca de Cas Metge Rei
971 140 665

Selva

Ajuntament de Selva
971 515 006

Sencelles

Ajuntament de Sencelles
971 872 038

Ses Salines

Biblioteca de Ses Salines
971 649 682

Sòller

Biblioteca de Sòller
971 630 388

Vilafranca de Bonany

Ajuntament de Vilafranca
971 832 107

Centre Balears Europa

T. 971 78 44 60

F. 971 78 43 35

cbe@cbe.caib.es

Palau Reial, 17

07001 Palma

GOVERN
de les ILLES
BALEARS

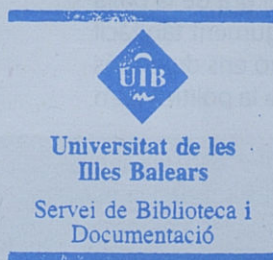
www.illesbalears.cat

Conselleria de
Comerc, Indústria
i Energia

Centre
Balears Europa

[índex]

editorial 4

Presumpció i corrupció

dossier 5

La corrupció, una malaltia del segle XXI

18

entrevista Biel Frontera

opinió 28

Agraïment pels premis Lluís Carulla

el semàfor 31

Oficina dels Drets Lingüístics

racó econòmic 32

Despesa social pública

llibres 34

Francesc Serés: Des de Rússia amb contes

art 38

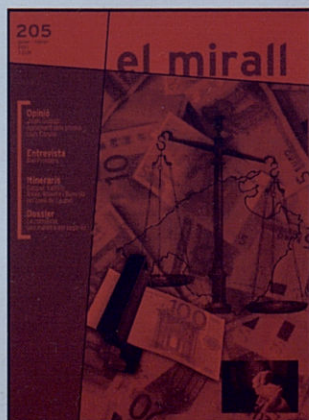
Pavel Pepperstein. Fantasia i llibertat

itineraris 42

Raixeta, Raixeta i Bunyola pel camí de Caubet

cinefàgia 48

Les pitjors pel·lícules del 2009

EL MIRALL

REVISTA CULTURAL

Gèner - febrer de 2010 - Núm. 205

Edició:
OBRA CULTURAL BALEAR

Publicació:
Associació EL MIRALL
C/ del Pare Bartomeu Pou, 31, bxs.
07003 Palma

Adreça electrònica:
<http://www.ocb.cat>
comunicacio@ocb.cat

President:
Jaume Lladó

Director:
Josep Melià

Cap de redacció:
Esther Balaguer

Consell editorial:

Jaume Lladó
Josep Melià
Pere Bueno
Joan Guasp
Joan Miquel Chacón
Gabriel Matas
Macià Calafat

Publicitat:
Santi Adrover

Producció, administració i publicitat:

Tel.: 971 72 59 37
Telefax: 971 71 93 85
Apartat de correus 179
07080 Palma

Delegació a Barcelona:

Omnium Cultural
C/ de la Diputació, 276, pral.
08009 Barcelona

Delegació a València:

Acció Cultural del País Valencià
C/ del Baró de Càrcer, 37
46001 València

Disseny

Marco Spinazzola

Maquetació i fotocomposició
Ecogràfic

Impressió

Xisco Arts Gràfiques
C/ del Baix Riera, 1-A, Palma
Tel. 971 475754

Dipòsit legal
PM 10-1987

Agraïments

Paraula. CSL

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5109742291

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

[editorial]

Presumpció i corrupció

Ja fa mesos que la vida política a les Illes Balears viu trasbalsada per investigacions i escàndols relacionats amb una presumpta corrupció dels responsables públics. L'impacte de les notícies relatives a aquests assumptes ofereixen una espectacularitat i una capacitat d'impacte en l'opinió pública que les fa molt llépoles per als mitjans de comunicació. Hi ha hagut diaris que s'han recreat amb elements col·laterals dels afers que s'han convertit en una espècie de símbol del que estava succeint: el pot de Cola Cao o la granereta són exemples d'això que comentam.

De totes formes, per a la salut de la democràcia és imprescindible que en el tractament d'aquests temes s'imposi el seny i, tots plegats, siguem capaços de distingir el gra de la palla i de posar cada cosa al seu lloc. No ens podem deixar arrossegat per aquest argument tan fàcil i estomacal de ridiculització de la política. Apostar per la desafecció política no ens durà més que conseqüències negatives. El que necessitam és recuperar el millor sentit de la política com a servei públic als interessos generals de la societat.

La presumpció d'innocència és el primer fonament per mitjà del qual ens hem d'aproximar a aquesta problemàtica. Tothom és innocent mentre no es demostrï el contrari. La imputació és una situació processal que només pretén donar garanties i un plus de drets a l'afectat. Per tant, equiparar imputació amb culpabilitat és inacceptable i va contra les normes més bàsiques de qualsevol règim jurídic modern. Fer aquesta equiparació suposa buidar de contingut la presumpció d'innocència i considerar culpable aquell que és acusat encara que no s'hagi demostrat en absolut que hagi comès cap fet delictiu. Si no som curosos en aquest nivell, res no tindrà el més mínim sentit.

Una segona consideració s'ha de fer acte seguit. És un clàssic dir que el Cèsar no tan sols ha de ser honorat sinó que ho ha de semblar. Les responsabilitats penals no són equiparables i sinònimes de les responsabilitats polítiques. Dins el marc de la presumpció d'innocència hem d'entendre que hi ha situacions en què, tot i mantenir-se aquest principi, el polític afectat ha de fer una passa enrere. Qui diu que no sap què firmava pot no haver comès cap delictes però hauria de tenir una responsabilitat política evident. Qui té una condemna encara que hi hagi interposat un recurs d'efectes suspensius es troba en una situació en què la higiene i l'aparença d'honorabilitat l'han d'obligar a dimitir o a ser destituït. Sigui com vulgui, la casuística és diversa i és complicat establir uns criteris generals i inalterables; la idea, però, és que en casos extrems s'han d'assumir responsabilitats polítiques encara que no hi hagi pròpiament cap responsabilitat jurídica o penal.

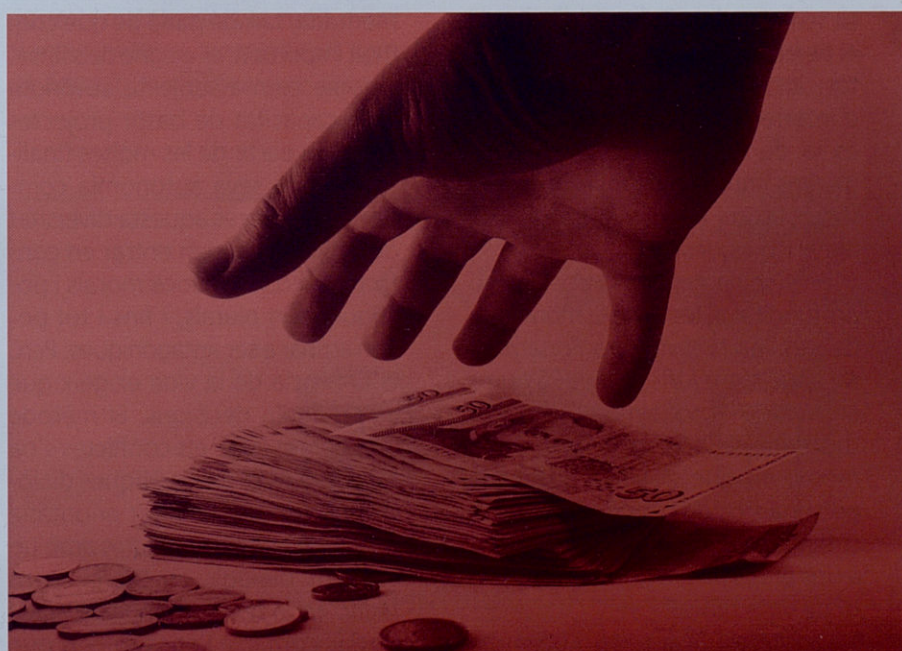
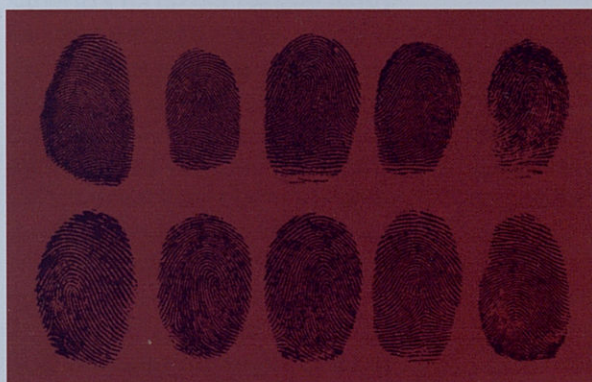
En tercer lloc, hauríem de començar a entendre millor el funcionament de les institucions. En determinats casos i en determinats expedients les administracions públiques funcionen amb el que tècnicament s'anomena discrecionalitat, és a dir, una certa llibertat. Una discrecionalitat que és necessària per dues raons essencials. Per una banda, per la necessitat d'aconseguir agilitat i eficàcia en la gestió administrativa. Per una altra banda, per la lògica democràtica que fa que en alguns àmbits els polítics elegits pel poble puguin triar entre diferents opcions igualment legítimes.

Si no aprofundim amb rigor i seriositat els tres aspectes assenyalats, es produirà un clima d'allunyament radical de la política i, per tant, un descontrol encara més gran d'unes estructures que estan al nostre servei i que tots contribuïm a mantenir. La democràcia és el govern del poble, i això no es pot perdre de vista mai.

[dossier]

COORDINACIÓ: ESTHER BALAGUER

Corrupció, una malatia del segle XXI

La política i la moral

TEXT: CLIMENT GARAU

Als segles v i vi ja es comença a argumentar filosòficament la conducta moral. Aristòtil proposa «l'Estat ideal»; en un context d'ètica teleològica (ètica de fins) la finalitat de l'Estat és moral i per això s'ha de proposar l'increment dels béns de l'ànima. La felicitat de l'home.

El joc polític actual sembla que es regeix, sobretot, per raons de partidisme polític, i crec que aquesta realitat dificulta que la política generi ideals, que tingui l'altura que ha tingut en altres èpoques, que generi, fins i tot, moral. La raó pràctica que regeix la conducta dels homes s'atén més al que hi ha que al que hi hauria d'haver, al que és i no al que ha de ser. D'altra banda, la funció de l'ètica no és la simple descripció del que hi ha, sinó que la seva proposta ha de ser de màxims i no d'ètica mínima. D'aquí ve que actualment s'hagi accentuat molt la distància entre ètica i política, i que es faci difícil entrar en el camp de la política amb concepcions ètiques estrictes. Fa mas-

sa temps que començà la laxitud i el pensament dèbil, una etapa històrica que alguns han qualificat d'interregne. La política dominant és la de la convivència ètica de mínims i no de màxims, i oberta al futur, com hom desitjaria que almanco es desitjàs.

En el segle XVIII Kant treballà amb profunditat el tema de la moral dels deures i en la seva obra *Fonamentació de la metafísica dels costums* entrà en la filosofia moral amb l'estudi crític de la fonamentació de la moral, en què defensà que cada persona s'ha de considerar un fi en si mateixa i mai com un mitjà per a uns altres fins. L'home és subjecte de vida moral.

Tanmateix, Kant, en l'obra es-

mentada, també parlà de quelcom molt important: el «regne dels fins». L'home com a subjecte autònom té la capacitat de bastir projectes propis, a partir de les moltes finalitats que la seva autonomia comporta. Aleshores aquesta diversitat de projectes poden entrar en conflicte; les concepcions morals i polítiques són plurals, i fins i tot poden arribar a ser antagòniques. Però la urgència de la vida exigeix que es prenguin decisions. El mètode que per resoldre els conflictes s'ha establert és el de les ètiques dialògiques, amb la finalitat prioritària de solucionar els conflictes amb un consens dialògic en teoria, però fàctic en la realitat. En les situacions de conflicte l'ètica exigeix que

els que hi volen participar compleixin uns requisits bàsics: a) respectar la diversitat dels projectes dels altres participants, b) no considerar la societat des del punt de vista de diversitat de drets, c) estar dotat de la qualitat/capacitat i vocació de participar en la taula de diàleg amb voluntat clara de trobar una sortida racional i d) acceptar i decidir racionalment i consensualment quina de les propostes aportades és la millor. Si no es troba una solució lògica convenient i acceptable, s'esdevé una situació d'absència de sortida, d'aporia. Sempre s'exigeix racionalitat, i la racionalitat elimina tota violència.

En la quotidianitat aquestes situacions de manca de sortida s'hi troben sovint en estat pur i a vegades prou entelat, i en aquesta darrera situació s'ha de dur l'anàlisi filosòfica fins al punt de poder discernir l'aporia vertadera de la falsa. Vegem-ne un exemple amb la situació de paràlisi en què es troba, almanco ho sembla, el Tribunal Constitucional pel que fa a la constitucionalitat o no de l'Estatut d'autonomia de Catalunya. Jo tractaré aquest tema des d'un punt de vista ètic i, fins i tot, del sentit que hom pugui arribar a tenir gràcies a l'experiència de la vida. Amb aquests instruments fa molt difícil tractar un tema tan polititzat com és aquest; la política que toca la

vida de prop a vegades obre camins nous que ni la moral ha tingut temps de fer-se seus.

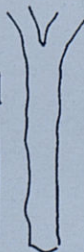
A mi em sembla que la situació de paràlisi del Tribunal Constitucional més que d'aporia és conseqüència d'una concepció defectuosa d'aquest Tribunal i, com més endavant acabaré entenent, de la Constitució mateixa.

No em sembla racional l'extrem a què s'ha arribat pel que fa a la intervenció d'aquest Tribunal en el procés d'estudiar i dictaminar l'Es-

tatut d'autonomia de Catalunya, quan aquest Estatut fou aprovat pel Parlament de Catalunya, pel Congrés de Diputats de Madrid i per un referèndum a Catalunya mateix. En tots aquests casos s'havia sotmès aquest document a l'estudi de constitucionalistes del més alt nivell. I ara aquest alt tribunal actua com a censor del que altres experts, en un context notablement més plural, han donat per bo. Tot fa pensar en unes maneres de fer que jo pensava que ja no tornariem a

"Encara queden botigues"

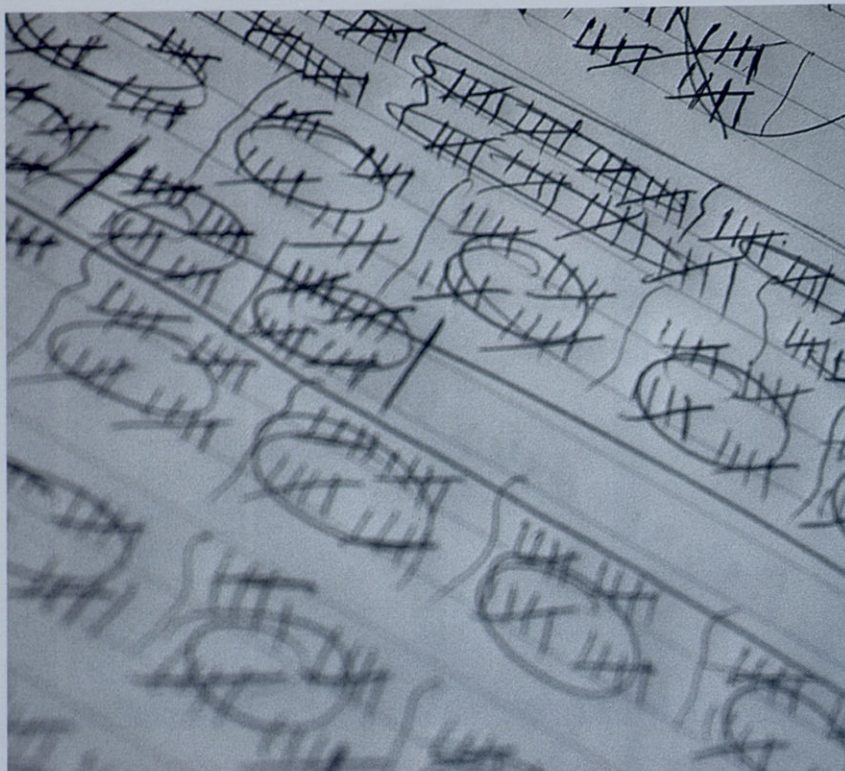
Casa Domar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES · ARTICLES PER A ARTISTES · VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 721 483 - Fax 971 719 312 · 07002 - PALMA (MALLORCA)

ARA TAMBÉ
PREMSA I PAPERERIA

patir. Aquest procés semblava raonable. Hi havia dit la seva el bo i millor del constitucionalisme espanyol. I ara, un tribunal de persones altament qualificades, això no ho pos en dubte, està examinant la feina d'altres professionals destacats en la matèria i que han actuat com a representants de forces polítiques diverses, i no per la pressió d'un bipolarisme que fa dubtar de la serenor exigible i necessària per emetre judicis, almanco morals.

Aquest fet fa la forta impressió que, des del punt de vista de la filosofia moral, hi ha un defecte de forma important pel que fa a la legitimació ètica d'aquest Tribunal.

També amb referència a la matèria, motiu d'aquest debat, sembla que en el fons estan en joc diverses concepcions de la política i, fent una passa més cap als orígens, es tractaria d'una qüestió de vots i de partits. I el partidisme no hauria de tenir accés a aquest alt Tribu-

nal, però el té, perquè qui ha apel·lat a aquest tribunal ha estat un partit polític, i aquest fet ha determinat l'aparició de dues tendències oposades en el seu mateix si, tendències que les circumstàncies han igualat. S'ha generat molta crispació i s'ha arribat a aquesta situació de falsa aporia.

A més a més, el bipartidisme no pot representar els interessos de milions de persones que el voten atretes per la simplicitat que suposa aquesta reducció a dretes o esquerres de la societat actual, tan diversa. Max Weber, que és un home més antic que jo i sobretot més savi, parlà de *politeisme axiològic*, referint-se al que els homes volen, necessiten, desitgen o consideren valuós. Això suposa creure en molts «déus» i tenir molts interessos. Qualque persona del nostre segle és capaç de tenir present tot això a l'hora de defensar-ho o combatre-ho?

Tanmateix, la discussió queda centrada en el terme polític de *nació*, o sigui: l'espai de la identitat/dignitat on un home d'aquest país se sent còmode, com a ca seva, l'espai propi de la cultura, de la llengua, etc. Pels catalans, aquest lloc d'identitat és Catalunya, però el primer que hom s'ha de demanar és si Catalunya és reconeguda o no com a nació dins un estat que hom creu que és plurinacional. O

La revista per als més joves
feta a les Illes

VISITA'NS
AL WEB

GRAN!
SUPER!
REI!
VISCA!
GUAI!
I AQUESTA
ALEGRIA?

ELS HA
REGALAT A TOTS UNA
SUBSCRIPCIÓ A
L'ESQUITX!

www.esquix.cat
subscriu-t'hi!

és que encara no s'ha aclarit si l'Estat espanyol és simple o complex? I tots aquests conceptes, els ha de resoldre un tribunal?

En aquest judici els qui hi són presents no són tant els déus, sinó els interessos concrets del dos partits que els han elegit i que malden per arribar a un acord d'interessos, de partit polític. En el fons es disputen interessos partidistes, i això no és racional i formalment li manca la legitimació ètica del que és Moral, del que s'entén com a Moralitat.

Raonablement, és prou dubtós que debats sobre vots i votants es puguin fer passar, directament, com d'interès universal. I just això també ja afecta la forma exigida per la filosofia moral.

Pel que fa a les actituds dels jutges que formen aquest Tribunal, afegiré que hem de donar per fet que tenien i tenen encara ara la voluntat d'arribar a un consens. Però fa més de tres anys que s'hi peguen,

per això no confiam que arribin a emetre una sentència que hagi estat consensuada racionalment. Quan s'ha de recórrer a votacions per resoldre un conflicte, hom pot pensar que els components del tribunal s'han barallat i aleshores guanya el qui treu més vots... La majoria és qui decideix quina de les parts té la raó i no quina és la millor. Són situacions de violència interna que donen entrada a la suspicàcia més que a la confiança.

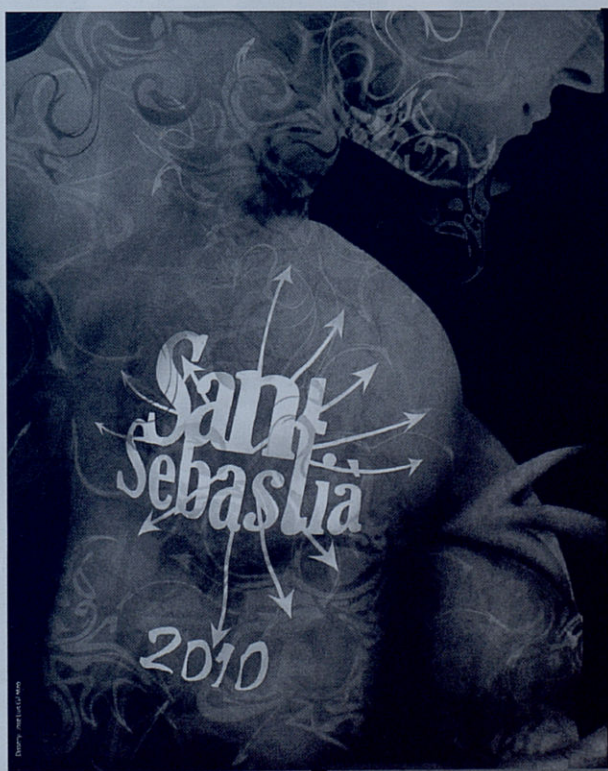
D'altra banda, les majories són conceptes cada cop més sotmesos a la crítica dels filòsofs i amb resultats no del tot favorables.

També es parla molt de pressions que s'exerceixen sobre aquest Tribunal a causa del judicis morals i polítics que es fan abans de conèixer el text de la sentència, sobretot dels qui sospiten que quedaran com a quelcom inconvenient, com una nosa que cal fer desaparèixer com més aviat millor. Un

És difícil entrar en el camp de la política amb concepcions ètiques estrictes

intent que no és nou en la nostra història. Però, malgrat certes victòries dels qui solen guanyar sempre, encara en queden, de vius, als quals el cor els batega fort quan se senten amenaçats pel que fa a aquest punt de la dignitat. El problema, si no es resol bé, pot durar molt.

Arribats a aquest punt, ben poca cosa de tot aquest procés és raonable i esperançador. Ja he dit que

Del 16 al 24 de gener

Dissabte 16	PREGÓ DE FESTES
Dimarts 19	REVELLA DE SANT SEBASTIÀ
Dijous 21	PROJECCIONS A LA FAÇANA DE CORT
Divendres 22	CONCERT DE FITO & FITIPALDIS y LA CABRA MECANICA
Dissabte 23	aTIÀrFOC

Ajuntament de Palma

PARTICIPACIÓ PALMA

una condició bàsica que exigeix la racionalitat és l'absència de violència, i la concepció d'aquest Tribunal pot dur a situacions de pressió i de violència, no tan sols en el seu si, sinó als qui hauran de patir-ne les conseqüències

Aquesta descripció de com han anat els debats i les suspicàcies que aquesta activitat política del Tribunal Constitucional ha generat em fa pensar que el tribunal és conseqüència d'una *Constitució* que s'hauria de repensar perquè èticament no sembla l'eina correcta per afrontar les tasques que la vida política demana en l'actualitat. S'aconseguí aquest document en unes condicions de por, que es mostraren fonamentades amb l'intent de cop d'estat del 23-F. Nasqué

de fòrceps i una mica tocada. Incrementa aquesta necessitat de reforma, els escrits de persones serioses i d'alta cultura política manifesten aquest pensament, però la situació política de l'Estat està tan crispada que fa molta por que el que pugui sortir no sigui encara pitjor del que hi ha. És necessària una revisió, però quina institució s'atrevirà a proposar-la?

Entre els motius de desmobilització ciutadana, la frustració que pot causar una mala sentència pot ser prou important. Pot ser que no sigui així, però em fa por que el resultat augmenti el descontent i la desconfiança perquè hi ha qui arriba a sospitar que la vella dreta i la nova esquerra es posaran d'acord en un text més ambigu, que ja ani-

ria bé, però hom tem que es vulgui deixar *resolta* per sempre la concepció d'un estat gens plural. Sigui quina sigui la sentència, després de tot aquest cabal de problemes i demores, cal esperar un efecte de perplexitat per part dels benpensants i dels ciutadans en general, una frustració que justificarà més la desmotivació política, que no necessita aquesta casta de motius per continuar creixent dia rere dia.

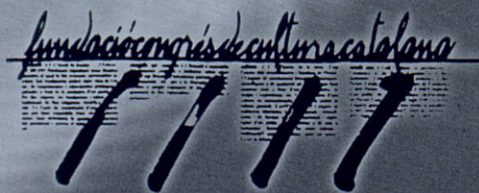
Em pens que s'ha arribat a una situació d'empantanegament, passiu i actiu, i no m'acaba d'agradar aquesta paraula, però pens que en un cas com aquest el fet de callar o de declarar-se incompetents seria el que més els correspondria. El nostre mestre Ramon també ens posà un exemple magnífic que podria ajudar en aquest cas i en tants d'altres. En el seu llibre *El gentil i els tres savis* el savi jueu explica la seva doctrina, després ho fa el cristià i finalment el mahometà; cap d'ells ha pressionat per tal de convertir els seus auditors, que escolten i respecten quan un dels savis té la paraula. El gentil els ha escoltat a tots tres amb interès i respecte i, al final, ha restat amb posat consirós esperant una inspiració divina o vés a saber, o res..., però ha escoltat; calla i reflexiona.

Clement Garau és expresident de l'Obra Cultural Balear.

EL MIRALL amb el suport de

**Generalitat
de Catalunya**

DIPÒSIT

4,10

Més informació a la vostra oficina.

"SA NOSTRA"

CAIXA DE BALEARS

Partits polítics, corrupció i cultura democràtica

TEXT: MATEU MORRO

El tema de la corrupció política és a la primera línia informativa. Qualsevol persona que no tingui un mínim de referents històrics podrà pensar que ens trobam davant un fenomen nou, almenys en la seva magnitud. Fins i tot es podria pensar que aquestes situacions són pròpies tan sols dels sistemes democràtics, deixant de banda la corrupció massiva de les dictadures.

Per a mi, la principal novetat del moment actual no és tant la comissió de delictes com la celeritat i l'eficàcia de les actuacions de la fiscalia a l'hora de perseguir-los, amb les conseqüències mediàtiques d'aquesta manera de procedir. Assenyalem, idò, que allò que està emergint no és res nou ni desconegut. De molts d'aquests casos que ara estan passant pels tribunals fa anys i panys que se'n parla, fins i tot als mitjans de comunicació, però no havien estat *oficialitzats* per cap actuació judicial amb imputacions concretes.

Caciquisme històric i corrupció moderna

Les societats políticament endarrerides, amb un desenvolupament escàs de la societat civil, són més propenses a fer perdurar formes de caciquisme pròpies d'etapes predemocràtiques. Qualque cosa

d'això ha passat a Mallorca i Eivissa, on determinades formes del cacicat tradicional varen tenir continuació a partir de 1977 en les noves institucions democràtiques. El tractament clientelar de determinats col·lectius amb la pretensió de constituir bosses estables de suport electoral (la tercera edat, els esportistes, el trot...), el control de l'accés als llocs de feina, la marginació de les minories sense un debat democràtic real, la confusió entre partit i institució o la promoció dels interessos econòmics personals dels dirigents de les formacions polítiques, tenen molt a veure amb les pràctiques clàssiques del caciquisme. Aquestes formes, molt difoses en l'Administració autònoma i insular, varen tenir la seva expressió més desenvolupada en determinats municipis on la unió del poder econòmic i el polític, amb la dosi necessària de populisme, constituïren veritables illots personalis-

tes legislatura darrere legislatura. Aquestes pràctiques ja havien estat molt característiques dels ajuntaments franquistes en la primera fase del creixement turístic. Menciono a part es mereixen els casos de certes candidatures locals en municipis costaners, desvinculades dels partits polítics consolidats, l'única funció de les quals era defensar interessos concrets per obtenir guanys particulars.

No hem d'oblidar que la construcció de l'autonomia i la democràcia a les Balears s'ha fet amb els patrons d'una opció política dominant que ha conformat les institucions, els equips funcionaris directius i les pautes de comportament admeses. Tot això no passa sense conseqüències. Ens podem referir, per exemple, a la concepció del poder polític com un element patrimonial, sense previsió d'alternança possible, i la gestió entesa sobretot com l'administració dels interessos pro-

pis. Record molt bé dues frases pronunciades per dos alts dirigents conservadors: «*Jo, amb la política no hi vull perdre doblers*» i «*Si no ho faig ara que comand*»-referint-se a una promoció urbanística en

una àrea natural- *quan ho faré?*»

Però tenc la sospita que en els darrers vint anys el caciquisme tradicional, mai mort del tot, ha deixat pas a formes d'actuació homologables a les presents en les

democràcies modernes. Ni els problemes del finançament dels partits, ni l'ús del poder polític per enriquir-se personalment, són fets insòlits arreu d'Europa. D'altra banda, la relativa alternança –bé que sempre propiciada per l'arbitratge d'un sol partit– podria ser senya d'una relaxació més gran dels controls socials i electorals tradicionals.

On es localitza la corrupció?

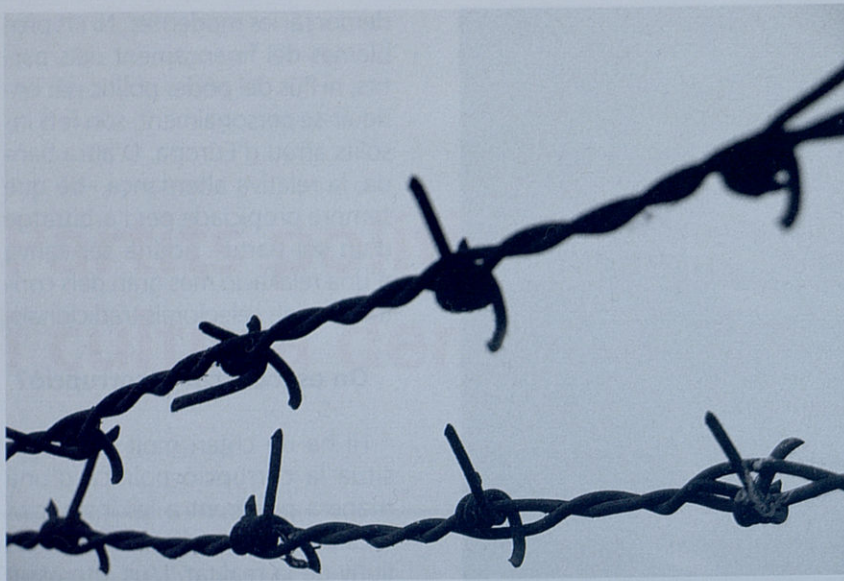
Hi ha un criteri molt estès que situa la corrupció política d'una manera preferent a les instàncies locals i autonòmiques. Res més lluny de la realitat. L'ús interessat del poder se situa a tots els nivells en què es prenen decisions amb efectes sobre la vida econòmica i social. No cal dir que dins els racons de l'Administració estatal hi poden niar també les pràctiques opaques i transgressores de la legalitat. Però l'estat és molt més opac que els ajuntaments i governs autònoms i, a més a més, l'activitat de control de les Corts Generals i el Senat és difícil quan hi ha majories parlamentàries estables. Sí que és cert que les decisions amb efectes urbanístics es decideixen a les instàncies inferiors, però no la majoria de despesa pública –grans obres d'infraestructura– ni els marcs normatius que regulen la vida econòmica.

Cream espais per conviure

Roldan
Cream espais per conviure

971 763 666 · www.rolan.es

De totes maneres, la legislatura 2003-2007 va tenir característiques especials que facilitaren una elevada densitat de casos de corrupció: política desfermada de grans infraestructures, multiplicació de les empreses públiques i dels càrrecs de lliure designació i tot això en un moment expansiu de la construcció i l'economia.

Partitocràcia o simple delinqüència?

Les campanyes electorals exigeixen costos enormes als partits. És obvi que els recursos propis d'aquestes formacions no són suficients per atendre uns nivells de despesa desbordant. La solució que s'ha optat a l'Estat espanyol, similar a la d'altres estats europeus, és compensar econòmicament els partits pels càrrecs electes i pels vots rebuts. També s'han arbitrat mecanismes de suport mitjançant aportacions als grups parlamentaris i a altres càrrecs representatius. Aquestes aportacions haurien de ser suficients per dur a terme les activitats dels partits.

No crec que la causa del deteriorament de la vida democràtica a les institucions balears sigui la necessitat de finançar els partits polí-

tics. Més aviat pens que les raons les hem de cercar en l'afany d'enriquiment personal. Si feim una anàlisi dels principals casos que estan passant a hores d'ara pels tribunals, veurem que el que s'imputa són fets d'enriquiment a costa de les institucions. En aquests casos hi pot haver també un aprofitament a favor de les finances del partit, però és un tema secundari, i sobre tot té el paper de *tapar* les activitats irregulars de caire personal.

Els càrrecs i la seva ocupació

Un altre aspecte de l'activitat dels partits és la *colonització* de determinades àrees de la gestió pública amb el nomenament directe de càrrecs. Aquest és un fet inevitable, i d'altra banda democràtic, ja que qualsevol acció de govern ha de ser gestionada, en els nivells superiors de decisió, per persones que participin del projecte que es du a terme. En tot cas, sí que es podria qüestionar l'excés de càrrecs de lliure elecció o l'ús del poder polític per alterar procediments de contractació de personal que haurien de ser transparents.

En un medi caciquista pur, la confusió entre els interessos dels dirigents polítics i l'Administració és

total, i fins i tot una part de l'escala funcional no s'escapa del disseny del poder polític. En el nostre cas aquest fet sembla que està bastant atenuat, tot i que la llarga sèrie d'anys en què determinats partits han exercit el govern sense alternança ha fet que hagin dissenyat l'Administració una mica d'acord amb el seu arbitri.

Les funcions de l'Administració pública

Els partits són eines polítiques qüestionades, però no sembla que tinguin, ara per ara, alternativa a curt termini. En general, les opcions que es presenten com a superadores de la partitocràcia contenen perills superiors implícits als que el sistema de partits reporta. Però no està de més recordar que la democràcia no tan sols es construeix mitjançant l'acció partidista: necessita una trama cívica i associativa densa que possibiliti altres formes de participació i necessita alhora un sistema comunicatiu al servei d'aquestes formes democràtiques. La debilitat de la societat civil és el millor substrat en què desenvolupar les trames d'interessos adreçades a obtenir un bon partit del control de les institucions.

D'altra banda, una societat lliurada a la valoració del guany ràpid i fàcil com a principal objectiu vital i que pondera escassament valors cívics com el bé comú, la cultura, l'entorn natural o el sentit de pertinença a una comunitat, compleix tots els requisits perquè l'afectin en major o menor mesura greus problemes de corrupció.

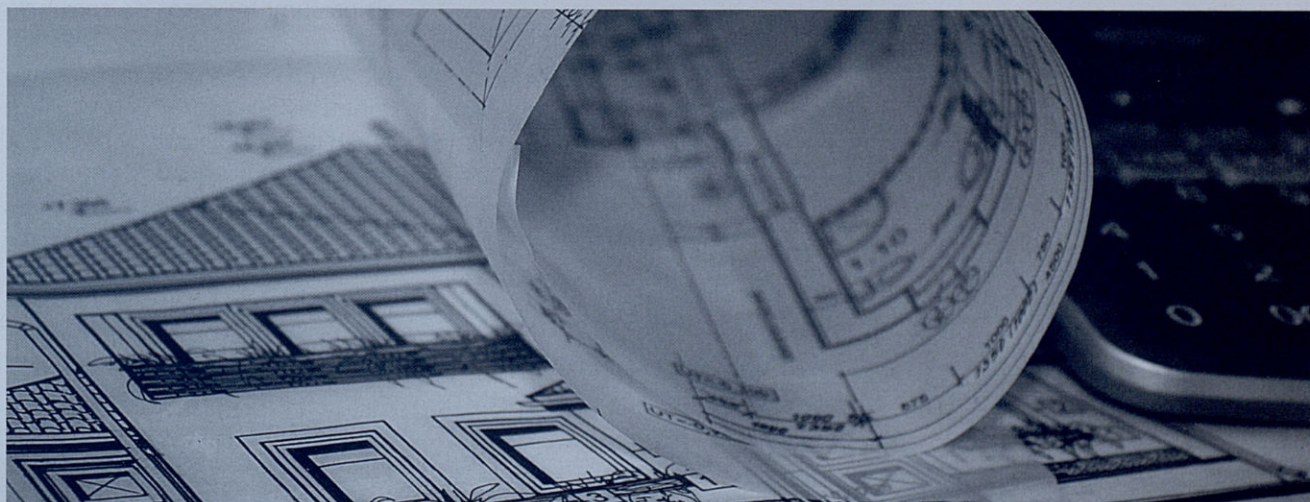
En definitiva, el remei a aquests problemes no és altre que l'extensió de la cultura democràtica, de la participació en tots els àmbits de la vida pública i de la generació d'espais de debat (dins el Parlament i fora) sense restriccions ni tabús, en els quals sigui possible qüestionar totes les decisions.

Mateu Morro és historiador.

Els perills de la corrupció política

TEXT: MARIA BALLESTER CARDELL

Tot i l'honestat de la gran majoria de funcionaris públics i responsables polítics, en els darrers temps les corrupteles polítiques, aquí i en altres països del nostre entorn, han desprestigiats les estructures democràtiques i han provocat una certa apatia ciutadana i el neguit entre els particulars, que assisteixen impotents a actituds absolutament reprovables, encara que molts d'ells les consideren consubstancials a l'exercici del poder polític.

Les causes d'aquesta lamentable situació són diverses i, fins i tot, podríem considerar que tenen una certa vocació estructural; de fet, el problema creixent que suposa l'anomenat «estat de partits» i l'extensió de la corrupció segueixen camins paral·lels. La intervenció dels partits polítics en totes les esferes de poder, les pròpies i les alienes, i

la persistència de mantenir corretges de transmissió dels interessos partidistes en les diferents polítiques públiques i, fins i tot, en l'activitat econòmica privada han confluït en un nivell de corrupció de dimensions qualitativament i quantitativament molt perilloses. El dia 9 de desembre es commemorà el Dia Internacional contra la Corrupció.

Hom convindrà a lamentar la trista necessitat d'establir una fita per sensibilitzar l'opinió pública sobre una realitat tan antiga com el mateix modern estat constitucional. Si més no, des de l'origen del constitucionalisme, a final del segle XVIII, els principals ideòlegs polítics ja alertaven sobre la necessitat de tenir cauteles per evitar l'abús en l'exercici

del poder polític i d'establir garanties per exigir la forma correcta de governar. A dia d'avui, ningú ja no qüestiona que aquestes mesures no han acomplert l'objectiu marcat i que els sistemes democràtics contemporanis es veuen profundament influïts per una major o menor intensitat de pràctiques corruptes per part dels poders públics i fàctics.

A més a més, hi ha altres factors que incideixen, d'una manera o l'altra, en les pràctiques corruptes: hi ha certes esferes de poder (urbanisme, contractes públics, finançament dels partits polítics) que en els darrers anys s'han convertit en l'espai més propens per fer utilitzacions il·lícites de les potestats públiques i de la informació privilegiada en favor dels interessos particulars (individuals o col·lectius); l'increment de la classe política i el seu desig de fer de la política una professió i no una vocació, especialment en les esferes de po-

ders i majories més inestables, afavoreixen les pràctiques corruptes, i la globalització de l'economia i el desenvolupament tecnològic també presenten la seva versió més fosca en lamentables abusos de poder en l'àmbit internacional.

La magnitud dels darrers casos d'aprofitament il·legítim de l'activitat pública i la persistència de personatges polítics que, en l'exercici de la funció representativa, es deixen dur per la cobdícia i l'ambició particulars obliguen a fer una reflexió profunda sobre les conseqüències d'aquesta situació. D'una banda, en l'àmbit institucional s'ha produït, sens dubte, un desprestigi profund i general de la classe política. D'altra banda, en l'àmbit sociològic, s'han evidenciat seqüeles fins i tot més nocives, com la desconfiança de la ciutadania en la democràcia i en l'estructura institucional, i el perill del ressorgiment d'un populisme polític amb procla-

macions demagògiques envers els temors socials.

Arribats a aquest punt, cal apuntar quins són els instruments que l'estat de dret posa a l'abast per perseguir la corrupció política. Ens hem de referir, lògicament, a les mesures establertes legalment per lluitar contra les pràctiques il·legals en l'àmbit dels poders públics i al control jurídic sobre l'actuació dels càrrecs públics, tal com prescriuen els articles 103.1 i 106.1 de la Constitució. Normativament, en les darreres dècades s'han introduït disposicions molt rellevants, com el delictes del tràfic d'influències l'any 1991, la reforma de la contractació pública l'any 1995 (i, més recentment, l'any 2007) i la instauració de la fiscalia anticorrupció a partir de 1996. El Codi penal de 1995 incorporà alguns avanços en la matèria, però se n'ha evidenciat la insuficiència per donar resposta a determinades formes de corrupció política. A més, i en l'esfera jurisdiccional, l'acció de la justícia en els presumptes casos de corrupció política és la principal eina per actuar amb fermesa i determinació contra els que utilitzen il·lícitament el seu poder polític. Cal, però, advertir sobre la necessitat que l'actuació jurisdiccional en aquests casos, com en qualsevol altre supòsit, s'ha de fer de la forma més escrupolosa i amb totes les garanties. És en aquests tipus de processos quan es valora més la independència i la imparcialitat dels òrgans jurisdiccional. S'ha d'evitar, per tant, que els interessos purament polítics puguin afectar, d'alguna manera, la instrucció i la resolució judicial. I, molt especialment, cal assegurar l'autonomia i la independència dels jutges i magistrats perquè aquests puguin complir diligentment la seva funció, al marge dels judicis de paper que tantes vegades omplen les pàgines dels mitjans de comunicació.

Sense desmereïxer els efectes aconseguits fins a dia d'avui, és

evident que els instruments estrictament jurídics, propis d'un estat de dret, no es demostren com a suficients per eliminar una de les xacres de la moderna societat democràtica. Per això cal apel·lar a altres elements per lluitar contra la corrupció política; elements que, d'altra banda, són l'essència mateixa de la convivència social pacífica i lliure. Ens referim a la neces-

sitat de reforçar el compromís entre els poders polítics i fàctics i els ciutadans en els principis i els valors d'una societat democràtica. I cal, sobretot, fomentar la cultura i l'educació en els valors democràtics per aconseguir que els ciutadans se sentin realment participants i responsables de les actuacions polítiques que els afecten. S'ha d'aconseguir, també, superar la

creixent individualització i motivar els individus per tal que prenguin consciència que el futur de la comunitat depèn d'ells mateixos i de la seva participació en els processos de decisió (per mitjà de la participació en els assumptes públics, directament o a través dels seus representants, tal com proclama l'article 23 de la Constitució). Aquest compromís social de participar lliurement i amb responsabilitat en la vida política, exigent i decidit, és el que ha de motivar l'actuació de la classe política, que actua en nom de la comunitat i que, d'acord amb els valors democràtics, ha d'executar les polítiques d'integració de les minories en confluència amb els valors de les majories en una societat cada vegada més oberta.

Maria Ballester Cardell és professora contractada i doctora de la UIB.

Inauguració:
Miró //
Portabella
 Poètica i transgressió
 19/12/2009 // 05/04/2010

actuació de Carles Santos
 Dissabte 19 a les 12 hores. entrada lliure. Se servirà aperitiu

Fundació Pilar i Joan Miró

Fundació
 Pilar i Joan Miró
 a Mallorca

Ajuntament **de Palma**

t'acostam la cultura
 Regidoria de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística

amb la col·laboració **Obra Social**
 SA NOSTRA Caixa de Balears

amb la col·laboració informativa **IB**
 Televisió de les Illes Balears

Saridakis, 29 - 07015 Palma - illes balears
 tel.: 34 971 701 420 - info@fpjmiro.org

[entrevista a...]

Biel Frontera

TEXT: ESTHER BALAGUER

Biel Frontera va néixer a Ariany el 26 d'octubre de 1953. És diplomat en Empresarials i des de 1976 fa feina a La Caixa, d'una sucursal de la qual és director des de 1995.

Fa més de trenta anys que dedica tot el seu temps lliure i la seva il·lusió a una sola cosa: l'Escola de Música i Danses de Mallorca. L'any 1975 s'hi va apuntar, i dos anys després ja n'era professor. Quan en va morir el fundador, Bartomeu Ensenyat, Biel Frontera va ser el president de l'escola, càrrec que fins avui compagina amb la seva feina al banc i la seva vida familiar –és casat i pare de tres fills, tots ells membres de l'escola.

L'Escola de Música i Danses de Mallorca ha marcat un abans i un després a la teva vida. Explica'ns la gènesi de la teva relació amb la dansa.

Tot comença amb la feina essencial i amb el fet d'haver entrat en contacte amb Don Bartomeu Ensenyat. L'any 1975 el batle de Palma d'aquell temps va proposar a Don Bartomeu, que tenia una escola a Sóller, que fundàs una escola a Palma amb l'ajuda de l'Ajuntament. Així ho va fer i, quasi sense saber-

ho, va crear l'escola que ha revolucionat la cultura popular de la nostra illa. En aquell temps hi havia dues o tres agrupacions a Mallorca, com el Parado de Valldemossa, el de Selva..., però tots feien ball coreografiat damunt l'escenari. La cosa anava així: la gent seia i mirava un espectacle. No hi participava. Don Bartomeu era una persona molt vitalista i no podia concebre que la gent a Mallorca ballàs d'aquesta manera. A partir d'aquí ell va a tots els pobles per estudiar, de la gent gran, com es ballava a cada indret.

I en va treure cap conclusió?

Tenim un ball matriarcal. Aquí comanda la dona, i l'home l'ha de seguir. De fet, avui dia, si t'hi fixes és el que hi ha a qualsevol banda. Això, d'alguna manera, ho hem posat de moda nosaltres.

I què va fer Don Bartomeu amb tot aquell material?

L'unificà i implantà una manera d'ensenyar. El seu sistema ha estat molt criticat, però ell va seguir endavant. Del seu recorregut per Mallorca, va

sortir un sistema d'ensenyament de bolero i de jota. Ell el va implantar a l'escola i hi va donar forma, d'aquí que avui a Mallorca tinguem un sistema que tothom fa servir, a l'estil dels nostres padrins. Home, també queden els reductes i les petites variants de cada poble, però tot dins un mateix estil.

El 1998 mor Don Bartomeu i tu assumeixes la direcció de l'escola. Com va ser això?

Jo sempre he dit que no sé què hauria estat de la meua vida sense l'escola. L'estim molt. De fet, hi vaig conèixer la meua dona i fins i tot ens vàrem casar vestits de pagesos. Sempre m'he desviscut per l'escola i per la feina de Don Bartomeu. Ell solia dir: «Biel, el dia que jo me mori tu has de continuar això.» I jo li ho vaig garantir. I així ha estat. També som molt conscient que no tenc la capacitat de lideratge que ell tenia, però sí que puc dir amb el cap ben alt que

tenc bones intencions i moltes ganes de fer feina. L'escola jo només la sé veure com un grup d'amics que estimam allò mateix i, per això, vàrem crear l'Associació Cultural de Música i Danses de Mallorca Bartomeu Ensenyat. Sempre ens ho hem pres com una feina d'equip.

Quines funcions té l'escola?

Moltes. És un ventall molt ampli: d'una banda, classes de ball i, de l'altra, de música, xeremiers, flabiol, jota, bolero, fandango, cicles de conferències, investigació... Cada dia a prop de 200 persones passen per allà a

aprendre, i gratuïtament. Tenim 10 professors que fan classe de dilluns a divendres en diferents nivells: iniciació, infants i per al nostre grup, és clar. L'únic que es demana és tenir ganes de passar-s'ho bé. Hi ha un lema que ja arrossegam des dels temps de Don Bartomeu: «Quan passes per aques-

EL MIRALL

amb el suport de

**Consell de
Mallorca**

- Plànols Topogràfics
 - Mesuraments
 - Replanteigs
- Fotografies aèries
 - Verticals
 - Panoràmiques
- Publicitat aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes agrícoles
- Estudis mediambientals

Plaça Rosselló, 4A, 3r - Tel. 971 72 33 56 Fax 971 71 89 01
www.estop.org E-mail: estop@estop.org

ta porta, no hi ha política, ni religió, ni estatus social.» Hi anam perquè ens agrada.

I a més als matins ets el director d'una sucursal bancària. Com duus tanta direcció i tant de trull?

Com puc! Als matins som al banc, i als horabaixes també, però en acabar comença la vida lúdica.

A l'escola faig classes i tasques de coordinar actuacions. Tu ho has dit, un trull. Sort que tenc la família a dins!

**QUAN PARLEM
D'EFICIÈNCIA ENERGÈTICA,
NO VENEM OCELLS
NI FLORS.**

INFORMI-SE'N A
WWW.ENDESAONLINE.COM

goria. N'estam molt orgullosos, d'això. Per exemple, l'any passat, vàrem ser convidats pel Ministeri de Cultura de Síria per representar-hi Espanya. Ells pagaven les estades, i la resta era a càrrec nostre. També ens va telefonar el Ministeri de Cultura de Filipines. La part més guapa de participar en tot això és poder comprendre que els folklores, siguin d'allà on siguin, no difereixen tant del teu. Hi ha unes similituds que vénen de segles enrere i d'un extrem a l'altre del món, tot envoltat de cultures que no tenen res a veure les unes amb les altres. La música és universal, però nosaltres hem vist que el ball també.

I ara que dius de coordinar... Tenc entès que viatjau per tot el món difonent la nostra cul-

tura. Com funciona això? Us cercau els recursos vosaltres, les institucions...?

No t'ho creuries. Bàsicament, rebem convidades de certàmens i festivals de molta cate-

L'escola ha aconseguit baixar el ball folklòric de l'escenari a la plaça. Avui ballam tots junts. La plaça sempre és plena, i l'escenari, per als músics

Hi ha gent aquí que pensa que tot és nostre: la cultura popular, el ball...; que tot ho hem inventat nosaltres: els boleros, les jotes, les mateixes... No poden estar més equivocats.

Les nostres danses vénen del sud d'Espanya. El germà de Napoleó n'és el responsable. Ell l'any 1800 va dur cap aquí la moda, la cultura, la música i les danses franceses, i tot d'una ho assimilàrem,

perquè això també ho tenim, abraçam allò que ve de fora, i el que és nostre, al calaix. Al sud d'Espanya va ser l'únic lloc on es va conservar el foc encès. Quan passa la febre francesa i volem recuperar el que és nostre ens hem de remetre al ball andalús. Així que el bolero és un ball andalús.

Així, no té sentit dir ball mallorquí?

Sí que en té. Deim ball mallorquí perquè l'adaptació l'hem feta nosaltres, però tot ens ha estat importat. Nosaltres no hem inventat res i, per tant, res no és nostre. Res de res.

Unes declaracions compromeses i polèmiques...

No, no. Ho pots posar. Jo n'estic cada vegada més convençut. I com més

**ELS
NOSTRES
POBLES**

suplement
d'EL MIRALL

amb el suport de:

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria de Presidència
Direcció General de Comunicació

**GOVERN
de les ILLES
BALEARS**

www.illesbalears.cat

món veig, més em reafirm en aquest pensament. A més, ara estam fent un estudi sobre les contradances i també ho veig clar, molt clar.

Com et sents quan penses en tots els escenaris llunyans on heu ballat, els guardons que us han donat, el reconeixement de la vostra feina a tants i tants de països?

Em fa sentir orgullós. Pens en el mèrit de la feina feta. Tot és una recordança de la tasca de Don Bartomeu, una tasca que, desgraciadament, ha estat molt poc reconeguda.

I en aquests viatges, com en tots, el primer que es fa és aprendre. Què has après? Què diuen per allà de la nostra manera de ballar?

La gent ens diu que transmetem alegria, que la nostra és una dansa molt festiva i divertida. Festejar, engalipar la dona, és el que representam. Una festa.

I com et sents damunt un escenari? I més enllà, quan ets enfora?

És una contradicció amb el què t'he dit fa un moment. Allà em sent reconegut. Sents l'acceptació del públic i sents eufòria i orgull de fer 34 anys que dediques el teu temps a això. A una cosa que mereix la pena i que t'omple.

I aquí?

Aquí hi ha molta gent que pensa que la dansa, i la cultura popular en general, passa un mal moment. Fins i tot alguna institució no s'ha assabentat que la dansa popular passa per un moment immillorable, i que tenim el respecte i l'admiració de molts de països de l'estranger. Com et dic, el que em sembla

més trist és que ni els ciutadans ni alguna direcció general de cultura sigui conscient de la feina que feim. Sort de l'ajut que rebem de l'Ajuntament, que ens permet poder ensenyar gratuïtament.

Aquí la cultura és la germana pobra de tot, i la cultura popular és la germana pobra de la germana pobra. Nosaltres tan sols rebem les miques! Així i tot, i t'ho dic amb tot l'orgull del món, nosaltres continuam fent feina. L'escola ha aconseguit baixar el ball folklòric de l'escenari a la plaça. Avui balla mig Mallorca. La plaça sempre és plena, i l'escenari, per als músics.

Si et fes recordar un moment bo, quin escol·liries?

El primer dia que vaig trepitjar l'escola i vaig conèixer Don Bartomeu. Encara no ho sabia, però ell canviaria la meua vida. Ho dic sempre. No sé què hauria estat de mi; segurament, un direc-

embat
LLIBRES

PEDAGOGIA
PSICOLOGIA
NARRATIVA
LOGOPÈDIA
CINEMA
TEATRE

HISTÒRIA
FILOSOFIA
TREBALL SOCIAL
SOCIOLOGIA
HISTÒRIA
DE LA CIÈNCIA

Ptge. Papa Joan XXIII | Centre Comercial Geranis | 07002 Palma. Mallorca. Espanya | T +34 971 713 350 F +34 971 213 641
info@embatllibres.com | www.embatllibres.com

tor de banc avorrit, estressat, malalt... Avui som exactament el contrari. I també quan vàrem guanyar el Primer Premi Mundial de Munic, en què hi havia 80 grups de tot el món que hi participaven. També aquest estiu passat, a Bostra, al teatre romà més ben conservat i més gran del món, i érem

allà, ballant boleros davant 30.000 persones. Se'm varen posar els pèls de punta, llàgrimes als ulls... Tots ens vàrem sentir així. Com veus, no puc triar només un moment.

I com és això que teniu un disc?

Fa dos anys que hi treballam, es diu *Així*,

fent escola. Això té un doble significat. Et comentava que nosaltres hem fet escola, hem creat estil, i ara gairebé tot Mallorca balla d'una manera. Nosaltres som el bessó d'on surten els punts. Per això, varem decidir fer un DVD amb tots els passos punt per punt de boleros i jotes. I també el disc amb la música del grup. I deim «fent escola» per aclarir com es fa de veres, sense distorsions, i es fa «Així».

Pura energia, Biel. Deu ser un gran gestor de les teves hores. I ara cap a on dirigeixes el rumb de l'escola? Després d'un premi mundial, quines fites us queden per assolir?

No puc estar aturat, i menys amb la dansa... Sempre fris d'arribar a l'escola, ja és ca nostra. Ara mateix estam molt capficats en el tema de la contradansa. La contradansa és la dansa que es ballava a Mallorca a final del segle XVIII, anterior als boleros i

les jotes. Ens té engrescadíssims perquè, arran de les investigacions, hem trobat documents on hi ha molt per gratar.

On voleu anar a parar?

La fita és demostrar que a final del segle XVIII a Mallorca es ballaven contradanses, abans que els boleros i les jotes. D'aquí a molt poc traurem un disc amb les contradanses que Xavier Carbonell, com a etnomusicòleg, va trobar a l'arxiu municipal de Muro. L'acompanyarem d'un llibre en què se n'explicarà la història, l'evolució i la vestimenta.

No conec gaires directors de banc, però estic quasi segura que ets l'únic que balla, escriu, fa classe, enregistra un disc, un DVD, edita un llibre...

(*Riu*.) És tot feina d'equip, però sí, jo ho recoman. Dur trull és saníssim. Així que ja saps on és l'escola. Quedes convidada a ballar-hi en les hores mortes.

GRUP AVA

Viajes

Martel

BAL. 029 M/D

**VIATGES HIVERN
2010**

NOVA YORK a partir del 6 de gener 3 nits/5 dies
664 EUROS

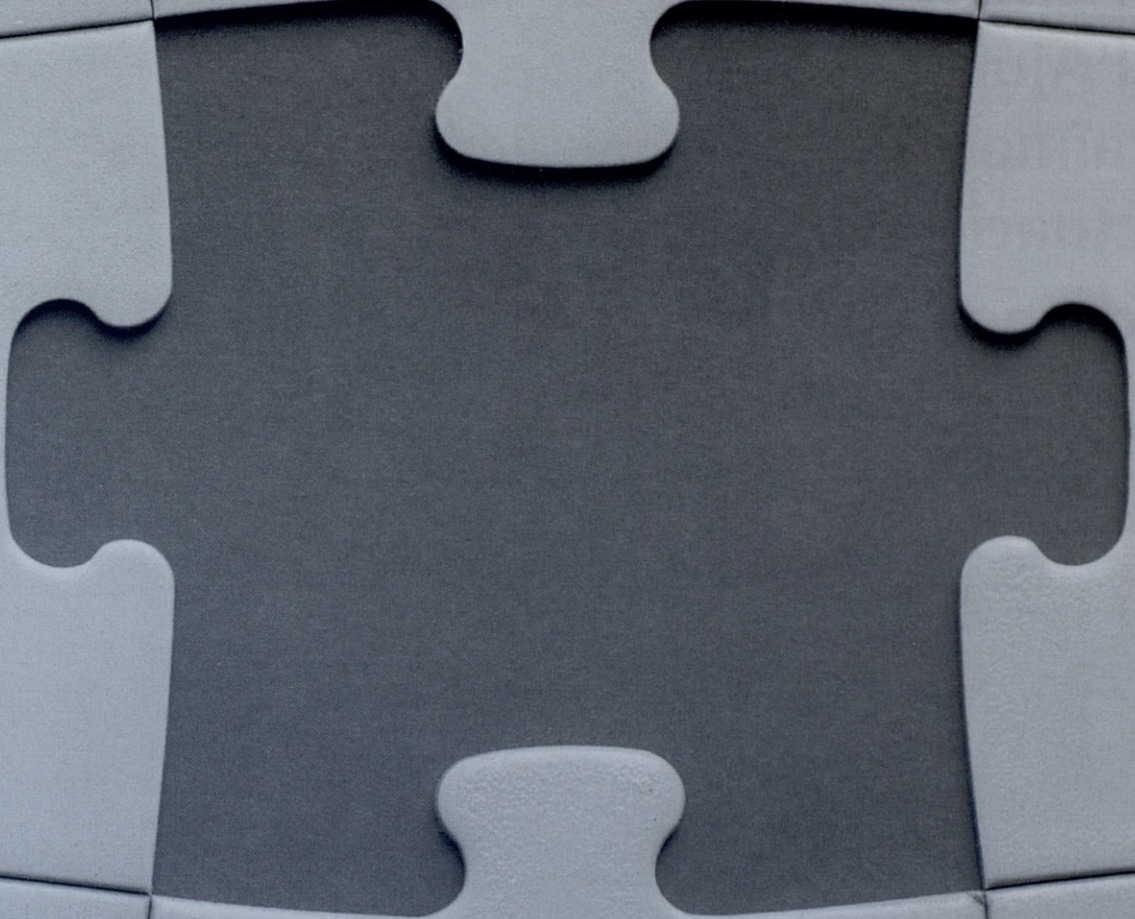
TRIANGLE DE L'EST a partir del 11 gener 7 nits/9 dies
1.943 EUROS

THAILANDIA / CIRCUIT SUPERTHAI 12 nits/16 dies
1.918 EUROS

BALI EXPRESS 5 nits / 15 dies
1.111 EUROS

Més informació: VIATGES MARTEL

Oms, 50 · Ap. de correus 696 · 07003 · Palma (Mallorca) · Tel. 971 72 38 42 · Fax 971 72 69 42 · A/e: ventas@viajesmartel.com

si no tens **[M]** no tens **tota** la tele

[M] TV Mallorca | ara en TDT | tvmallorca.net

Parlament de Joan Guasp al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona, en agraïment pels premis Lluís Carulla a l'Actuació Cívica 2009.

12 de novembre de 2009

FOTOS: FRANIA GUASP

Digníssimes autoritats, familiars, amics i amigues, hola i bon vespre,

Estic content. Estem contents. Tots estem contents. En Joan, en Josep i na Margarida, en Josep Francesc, na Rosa Maria, en Xavier, i jo mateix, ens sentim molt agraïts per aquesta grata sorpresa, per aquest premi del tot inesperat, que no creiem merèixer, però que rebem i acceptem com si ens el mereixéssim de sobres, amb una

immensa joia i una gran emoció. Moltes gràcies.

Constitueix un impagable privilegi parlar avui aquí, encara que només ho fem per trencar el silenci i expressar la nostra cabdal alegria. Però no només constitueix un privilegi, sinó que també comporta una decidida responsabilitat: la de respondre a les causes que han originat tan honorífica distinció. Se'ns diu que tot plegat es deu a la nostra tasca a favor de la identitat ca-

talana, de la cultura, de la llengua, de les arts, etcètera. Molt bé, encantats de ser qui som. No som catalanistes, som catalans —és que, als catalans, no els cal ser catalanistes, que quedi clar aquest eslògan—, i exercim com a tals i proud. La millor manera de demostrar una cosa és actuant, és fent, i per demostrar la nostra catalanitat no calen manifestacions sorolloses i gran cridòria al carrer: el que cal és ser, fer palès, esdevenir, existir. Si som

nacionalistes, que ho som, és perquè volem ser lliures, i feliços, i venturosos, i alegres i, sobretot, perquè estimem la nostra nació. A diferència dels imperialistes –sempre tan possessius i autoritaris–, que es dediquen a altres «activitats» segurament més lucratives, però alhora menys entranyables i cordials.

Així que aquí ens teniu, disposats a resistir. A resistir un frau històric. Nosaltres sis hem optat, per tal de fer front a tanta ignomínia, per l'aprenentatge, per l'educació, per la pedagogia i, sobretot, per la creativitat. No hi ha res més contun-

dent contra un engany persistent que la imaginació, la fantasia i la capacitat creativa. A més del sentit de l'humor i l'esperit lúdic. Tots sis creem nous estils pedagògics, creem música, creem literatura en els seus distints vessants, creem il·lusió i ànim combatiu per assolir la qualitat artística i, si podem, que això ja són paraules majors, l'excel·lència personal. I tot plegat, amb constància, sense pressas que no porten a cap indret encertat, però també amb fermesa i serenor: amb civisme. És cert que tenim i volem tenir força desenvolupat el sentit de l'humor,

el sentit del joc i el sentit irònic, però, això sí, defensant la llengua pròpia amb tot el coratge del món i amb l'embranchida adient.

Tanmateix, en l'àmbit polític i en l'institucional, no veiem cap projecte sòlid de país ni de nació, cap programa dirigit, decididament i convincentment, a la potenciació de la nostra cultura, de la nostra llengua, de la nostra identitat. Aquest panorama no és gaire encoratjador, ho sabem, per això hem de seguir lluitant per encomanar el nostre amor i el nostre humor per fer-ho possible. L'amor i l'humor, en aquest terreny, no deixen de ser germans bessons. No percebem un disseny que tingui com a objectiu prioritar la sobirania, la independència i, en definitiva, la llibertat del nostre poble. I quan em refereixo al nostre poble, estic pensant en qualsevol racó d'Alacant, de Castelló, d'Eivissa, de Menorca, de la Franja d'Aragó, de l'Alguer, de la Cerdanya o del Priorat. Amb això voldria que quedés clar que aquest «nostre poble» no serà mai del tot complet sense la unió indispensable entre el Principat de Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears: tots hem mamat la mateixa llet, hem xarrupat el mateix most: tots hem crescut dins el mateix allipebre, dins la mateixa vinagreta, dins la mateixa amanida catalana: no ho dubteu, com a ingenu i expert darwinista

www.esrefugi.es

ESQUI SNOW	ESCALADA	BARRANCOS ESPELEO	VIAIGES	MONCANYA TREKKING	CAMPING	ORIENTACIÓ	CURSOS

DES DE 1976

ES REFUGI

ESPORTS D'AVENTURA

Via Sindicat, 21, Pati. 07002. Palma de Mallorca, Illes Balears. T 971 71 67 31. A/e refugi@base.net

ho he comprovat científicament.

Aquest premi ens esperona. Ja mai més no defallirem en l'intent de fer un país més autèntic i més nostre. Aquest premi dilueix qualsevol temptació d'abandonament o refredament. Aquest premi és un antídoto contra la desesperança o la desmoralització, és un antivirus contra qualsevol grip que porti, per espantar-nos, qualsevol lletra majúscula de l'abecedari subjugador o despòtic. De tot plegat, nosaltres en donem paraula. I dic la paraula *paraula* en el doble sentit de la paraula: que quan donem paraula intentem complir-la, i perquè la paraula és la nostra principal eina de treball i de lluita.

[Somrient] Fins fa uns pocs minuts, jo no m'acabava de creure que m'haguessin concedit aquest premi. (Tot això no és gaire d'estranyar, ja que sé que Déu existeix i no m'ho acabo de creure.) Tinc un motiu molt arrelat per ser tan escèptic: i és que sóc tan apassionat de la nació catalana com gai-

rebé ho sóc del Barça. (Ara, potser, em sortirà la vena més histriònica, però estic molt lluny de voler frivolitzar i, molt menys encara, banalitzar les meves paraules.) Però quan el Barça va guanyar per 2 a 6 al Reial Madrid al Bernabeu, vaig estar més de dues setmanes a poder-m'ho creure, i això que ho havia vist amb els meus propis ulls per la pantalla del televisor. L'humor ens farà lliures.

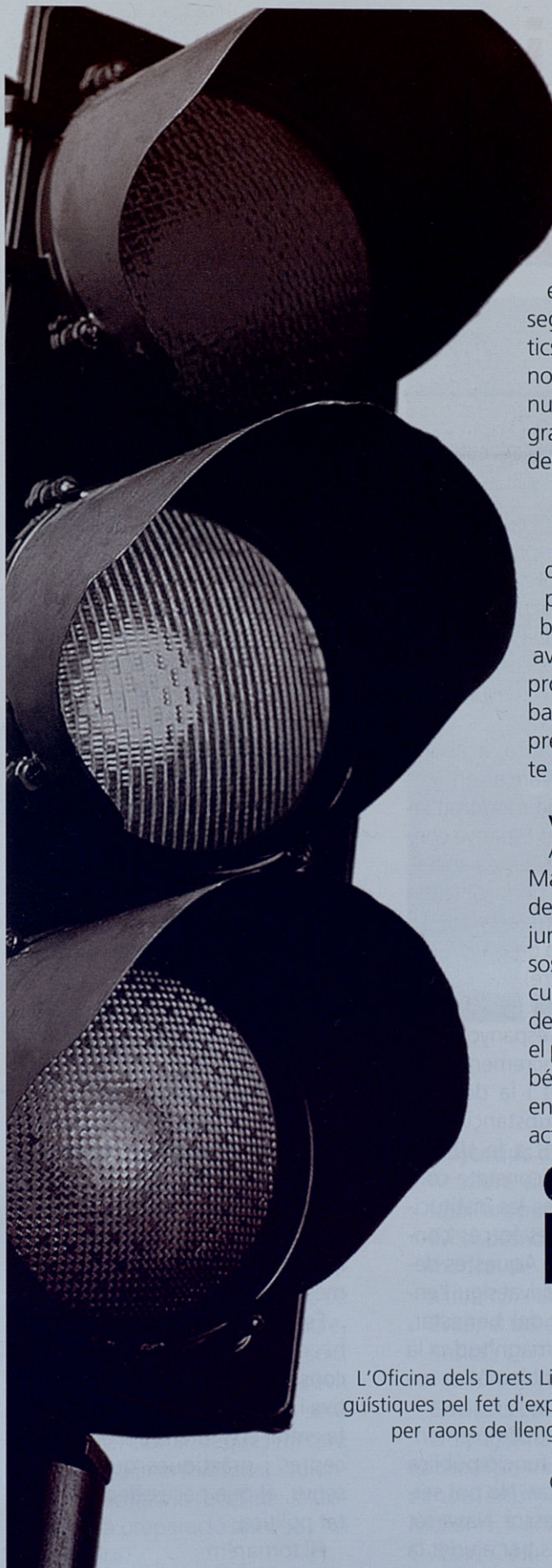
Quan un no és normal, o no viu normalitzat, li passen aquestes coses, i el que ha de fer és normalitzar-se, civilitzar-se. L'essència de la civilització, en el nostre cas, és la llengua. Els que de manera tan sorprenent hem estat premiats, ens trobem avui aquí per aquesta gairebé única raó. Som conscients que durant molts anys de les nostres vides hem hagut de fer màgia, hem hagut de ser prestidigitadors culturals i lingüístics, i ara rebem amb molt d'honor el *prestigium* d'aquest premi. Un premi i un *prestigium* que ens convida a superar-nos cada

dia més. Aquest premi, si més no als que avui en som protagonistes, ens ha allargat, com a mínim, vint anys la vida. Sí. Perquè, més que un reconeixement per allò que hem fet, aquest enaltiment constitueix un gran estímul per tot allò que ens queda per fer. Per tot plegat, ens cal anar amb els ulls ben oberts i les orelles ben dretes i estar-nos permanentment a l'aguait. Personalment, aprofitaré aquests 20 anys de regal tractant d'escriure, sempre que sigui viable, aforismes més punyents i enginyosos que els ja publicats, i de fer obres de teatre més revolucionàries, més compromeses i més reivindicatives que les que he escrit fins ara.

Gràcies, moltes gràcies, al jurat que ens ha atorgat aquesta legítima consideració, i gràcies, moltes gràcies, a la Fundació Lluís Carulla que cada any el fa possible.

Una abraçada a tots, i visquen els Països Catalans Units, Lliures i Civilitzats.

Bona nit.

[el semàfor]

VERMELL

Una altra vegada al delegat del Govern espanyol, Ramon Socies, pel fet que la Policia Nacional fes identificar el jove xeremier Pau Mas per adreçar-s'hi en català. El succés torna a ser una vegada més inacceptable. Passen els anys i els governs, i una part dels cossos i les forces de seguretat de l'Estat segueixen sense respectar els drets lingüístics garantits per la Constitució, l'Estatut d'autonomia i la Llei de normalització lingüística. L'incident demostra que Socies continua sense prendre mesures per salvaguardar aquests drets. Malgrat les promeses, el que queda clar és la manca de voluntat dels poders públics de respectar i fer respectar la legalitat vigent.

GROC

A l'EMT, per no haver acabat de normalitzar la megafonia dels autobusos i per impulsar un concurs literari al qual es poden presentar obres literàries en català i en castellà. Tot i la bona voluntat demostrada per la direcció de l'empresa i els avanços produïts a la majoria dels vehicles, sembla clar que el procés de normalització de la megafonia va massa lent. D'altra banda, a l'hora d'organitzar un concurs literari al qual es poden presentar obres en les dues llengües, l'empresa no té en compte la situació de desigualtat social en la qual es troba el català.

VERD

A la Direcció Insular de Política Lingüística del Consell de Mallorca, per l'organització de les Jornades per a Professionals de l'Acollida de Persones Nouvingudes i per haver editat, conjuntament amb la Plataforma per la Llengua, una guia de recursos per a professionals que treballen en l'àmbit de l'acolliment cultural i lingüístic. Les dues iniciatives demostren una línia clara de feina a favor que el català sigui l'idioma de cohesió social en el procés d'integració dels nouvinguts. La política lingüística també és política social. Cal que la resta d'institucions responsables en prenguin nota i comencin a aplicar aquest principi a les seves actuacions.

OFICINA DELS DRETS LINGÜÍSTICS

L'Oficina dels Drets Lingüístics és un mecanisme de defensa contra les agressions lingüístiques pel fet d'expressar-se en català. Si heu patit alguna agressió o discriminació per raons de llengua, podeu fer-ho arribar a l'Oficina pels mitjans següents:

Correu electrònic: drets@ocb.cat

Correu postal: Oficina dels Drets Lingüístics

C. del Pare Bartomeu Pou, 31, baixos

07003 Palma

Telèfon: 971 723 299

[racó econòmic]

Despesa social pública

BIEL MATAS

Des dels anys vuitanta, als països de l'OCDE s'ha observat un gran creixement de las rendes de capital (especialment financer) a costa d'una disminució de les rendes del treball. La participació de la massa salarial en la renda nacional ha baixat baldament hi hagi un nombre més elevat de treballadors. Les polítiques públiques lliberals regressives accentuaren desigualtats.

Durant el període 1999/2005 als països de la zona euro creixeren els beneficis empresarials un 36%, i a Espanya un 73%. I els costos laborals augmentaven un 18% a la UE-15, i a Espanya només un 3,7%. Una conseqüència fàcil d'observar és la manca de capacitat adquisitiva de la classe treballadora i la demanda amb un endeutament que ha arribat a ser insostenible.

A la Unió Europea l'estímul econòmic ha estat menor que el del Congrés dels EUA. El Pacte d'Estabilitat segueix penalitzant un dèficit superior al 3% del PIB, i es proposa als treballadors congelar demandes salarials. Són mesures discutibles.

Des dels anys setanta, acabada la dictadura, s'ha avançat en àrees econòmiques i de modernització indiscutibles, però Espanya continua endarrerida en l'àrea social, instal·lada a la coa de la despesa pública per habitant a la UE-15 (grup de països amb desenvolupament similar al nostre).

S'apunta a la falta de voluntat política dels governs espanyols com a principal causa; incrementar els ingressos de l'Estat i la despesa pública de forma substancial ens acostaria socialment a la UE-15. Una vegada més es constata com estan d'influenciades les institucions polítiques per les forces conservadores i liberals. Aquestes defensen que el sector privat sigui l'encarregat de l'estat del benestar, sense entrar en la magnitud o la complexitat de la problemàtica social espanyola.

El sector privat pot complementar, no substituir, la funció pública de l'estat del benestar. No pot ser, com indica el professor Navarro, trobar fons especials per ajudar la

banca, per exemple, mentre les autoritats obliden les necessitats socials de les classes més populars.

El PIB *per capita* d'Espanya és el 94% de la mitjana de la UE-15, i la despesa pública social per habitant *només* és del 74% de la mitjana de la UE-15. Qui sofreix aquests enormes dèficits de despesa pública són les comunitats autònomes, i en especial els municipis, que són la *ventafocs* de la democràcia espanyola. I mentrestant la crisi ha canviat el perfil de les persones que demanen ajut als serveis socials públics o privats.

Cal, per tant, que, en lloc de prioritzar la reducció del dèficit públic, s'apugi la despesa pública per crear ocupació en aquelles àrees en què hi ha precisament falta d'ocupació pública: els serveis de l'estat del benestar, que hi poden tenir un paper clau.

Serà del tot necessari que es canviï aquell erràtic i tan estès pensament que l'estat del benestar és més consum que inversió.

És una temàtica que dona per fer-hi moltes voltes i que aquí consideram com una bona alternativa i possibilitat. Naturalment, falta entrar en matèria per aclarir conceptes i pràctiques que, de ben segur, el que necessiten és voluntat política.

Hi tornarem.

«El que puguis és molt»

«El que puguis és molt» és el lema del Programa d'urgències socials 2010 de "SA NOSTRA" que ha presentat el president de l'entitat, Fernando Alzamora. Obert a la col·laboració d'empresaris i particulars, es pot aportar menjar, roba, articles de primera necessitat, doblers o feina de voluntariat.

El president de "SA NOSTRA" ha destacat que «durant el 2009 s'han atès unes 2.300 persones i famílies entre totes les entitats que col·laboren en el programa. Se'ls ha facilitat principalment menjar i suport econòmic per satisfer despeses bàsiques: lloguer, llum, aigua, gas, medicaments».

D'altra banda, Alzamora ha concretat que les necessitats actuals de les entitats per fer front a l'increment de la demanda d'ajut són: «aportacions econòmiques per evitar que les famílies perdin ca seva o per poder donar beques mentre es formen; aliments bàsics, i voluntaris per facilitar la recollida, la distribució i la preparació del que s'ha de repartir».

Tots a favor de resoldre les urgències socials

Objectius del programa

- Resoldre situacions personals o familiars puntuals crítiques.
- Evitar desnonaments familiars per manca de pagament, procurar aliments, roba o medicaments.
- Evitar el tall de subministraments bàsics.

Entitats col·laboradores

El Programa d'urgències socials es canalitza mitjançant vuit entitats sense ànim de lucre: Càritas Mallorca, Càritas Menorca, Càritas Eivissa, Creu Roja Balears, Asso-

ciació Zaqueo, Pa de Sant Antoni, Banc d'Aliments i Fundació Deixa'lles Eivissa.

Els empresaris i els particulars que vulguin col·laborar en el programa poden aportar-hi menjar, roba, articles de primera necessitat, diners o fer-se'n voluntaris.

Podeu fer aportacions al compte destinat a atendre urgències socials: **2051 0100 59 1046709438**.

Informació i contacte: **902 209 555**
www.actitudsanostra.com

Francesc Serés: Des de Rússia amb contes

BIEL MESQUIDA

UN LLIBRE DE CONTES SEDUCTOR I INACABABLE. Algú em va explicar fa pocs dies que un llibreter de Barcelona va posar els *Contes russos* (Quaderns Crema) de Francesc Serés en la secció de «Literatura russa» sense cap mala intenció, sinó perquè es pensava que eren traduccions al català d'escriptors de l'antiga URSS. No és un acudit, sinó una feta que estic segur que encantarania a l'autor que amb aquest llibre s'ha muntat una parafernàlia literària tan original com engrescadora. Però Serés no és un jove nouvingut a les lletres, sinó que duu una aventura literària de les més fermes, rigoroses i excitants que hi ha actualment dins la literatura catalana contemporània. El vaig descobrir en les tres primeres novel·les –*Els ventres de la ter-*

ra, *L'arbre sense tronc* i *Una llengua de plom*, aplegades en *De fems i de marbres* (Quaderns Crema, 2003)–, que em mostraren, amb una llengua feta de meandres i arabescs, d'una fortalesa escultòrica i una tendror tibant, tot un pèlag de paisatges verbals que obrien temes i escenaris, personatges i visions d'uns territoris geogràfics i, sobretot, humans, totalment desconeguts. M'entusiasmà la llibertat amb què barrejava una prosa, carregada de nombroses longituds d'ones que la llançaven, lleugera, cap a la poesia, amb una altra prosa en què els mots semblava que es miraven a si mateixos amb la lucidesa de l'assaig, tot pastat amb una contarella subterrània que treia ulls arreu. Vaig saber que havia trobat un escriptor de veres. L'apa-

rició de *La força de la gravetat* (Quaderns Crema, 2006), un llibre de contes en què introdueix el lector en escenografies quotidianes contemplades amb l'objectivitat d'un entomòleg, em confirmà la seva capacitat recercadora que no s'aturava d'escorcollar zones perdudes i novel·les. El Premi Nacional de Literatura i el Premi Serra d'Or són dos guardons que reconegueren el talent seresià. En el llibre següent, *La matèria primera* (Editorial Empúries, 2007), a partir d'un llenguatge volgutament periodístic, s'acostava a la vida i el treball de la Catalunya d'ara, en un experiment de documentalització del món, reeixit i original. El 2008 em sorprenia amb tres obres de teatre, *Caure amunt* (Quaderns crema), que posaven en escena tres homenots ca-

t e n d è n c i e s
[llibres]

talans, Ramon Muntaner, Ramon Llull i Jaume Roig, i en què afrontava temes com la relació entre el rei i el cronista, l'apropiació d'una obra literària pels seus deixebles i les relacions de poder entre dones i homes. Una altra forma d'indagació amb un altre format.

EL RISC COM A MÈTODE DE TREBALL. Serés a *Contes russos* ha fet una nova cucavella, un nou salt mortal literari sense xarxa. Ha creat cinc escriptors russos, amb noms llinatges, estudis, treball, estil i bibliografia, i ha inventat una traductora del rus que alhora és antòloga i prologuista. Ell mateix ha explicat en algunes notes l'ambició de la seva feta: «Els contes parlen de Rússia des de Rússia, lluny dels corrents que intenten fer desaparèixer el lloc en el no-lloc o diluir el jo i el nosaltres en les societats líquides. Són contes físics, concrets, els personatges no tenen ni les angoixes existencials franceses, ni la ironia servil, ni el postmodernisme ubic que dilueix formes i identitats. [...] Arguments, personatges que interactuen i pensen, i escenari, com els contes de Maupassant, Txékhov o Salinger.» Com a lector i com a relector puc assegurar que Serés se n'ha sortit amb èxit, del

repte. La primera lectura, lenta i aprofundida –la lletra de Serés no s'entrega als que només volen saber com acabarà el relat–, em va deixar tocat, trasbalsat, perquè a través de la vida russa, des de l'època del tsars fins a Putin, era un poc de la nostra vida, des de Franco fins a l'actualitat, que es veia reflectida dins els textos: els enganys de les polítiques dictatorials, de les utopies del proletariat, de la revolució per a tothom són contats amb ironia, sarcasme i humor, una rialla seca i amarga molts de cops; l'amor més clàssic, entre una dona i un home, és retratat amb l'escenografia de la postguerra o de la destrucció del medi ambient, amb la qual cosa agafa unes perspectives no vistes mai; rebels sense causa, idealistes del no-res, revolucionaris de cartilla, apareixen com herois singulars que saben treure dignitat d'on no n'hi ha; m'agraden molt les dones amb la seva energia vital que va més enllà de les derrotes i les misèries de cada dia. No cal dir que des d'un bell començament el lector sap que allò que passà allà és el mateix que passà aquí, la russietat és una catalanitat. Aquí també hem viscut en un sistema en què tot era ficció. A la segona lectura he assaborit els referents d'aquestes històries que m'han arribat a través de les declaracions de l'autor i a la meua mirada detectivesca: els camins del palimpsest són infinits.

«Els genets» m'ha fet pensar en «El desig de ser pell roja» de Kafka; «Low Cost of Life, Low Cost Love» i «La casa de nines russes» m'han duit a les dones que obligaven a casar-se amb algú d'un determinat estrat de l'escala social, que tan bé va pintar Jane Austen; «La pagesa i el mecànic» m'ha portat ecos dels relats de Salinger «Per a Esmé, amb amor i sordidesa»; «Les ànimes mortes» de Gogol vibra a «La resurrecció de les ànimes» i Pushkin està present en «El darrer sopar de Serguei Aleksandr»; també hi ha

aquesta mirada plena de detalls de Txékhov, l'humor de Bulgàkov o l'elegància de Nabokov. Però no penseu per tot això que acab de dir que Serés faci metaliteratura. Tot al contrari. Aquest llibre és literatura de la bona d'un escriptor vertader que ha cercat una forma nova i innovadora per contar històries universals fent servir unes localitzacions i uns personatges realistes del món rus que és català en les seves essències, en els seus trets, en els seus detalls. Una prosa que està plena de gusts, uns personatges que t'enganxen amb la humanitat més vital, una imaginació a prova d'afàsies i una varietat de pensaments i reflexions que converteixen l'obra en un text que ens conta molt de nosaltres mateixos, de la complexitat singular de cada individu. Un llibre molt, molt recomanable.

REBECCA VIU: NO ME'N PUC AVENIR. Com una olor melangiosa i penetrant devor de bell nou *Rebecca* (Edicions 62), de la vella amiga Daphne du Maurier, i la lectura, barrejada amb una hipersensibilitat suau provocada per la immersió d'aquest matí en la recerca de records del meu passat, es converteix en una música que em llança cap a navegacions en què les tempestes i les calmes se succeeixen entre aventures de la lletra i la memòria personal. Vaig llegir la meua primera *Rebecca* en una edició molt mal impresa, amb lletra petita, de l'editorial Plaza y Janés de la biblioteca de mumare. La vaig descobrir per casualitat l'estiu del 63 del segle passat. I la primera plana em va caçar amb la frase que ha esdevingut un tòpic per a escoles d'escriptura però que, per a mi, encara amaga tota la veritat que hi ha en la materialitat dels somnis: «Last night I dreamt I went to Manderley again.» «Aquesta nit he somniat que tornava a Manderley.» Llisca bé aquesta traducció al català de Marta

Pera Cucurell, però, com que la vaig aprendre de memòria, l'he traduïda per aquella de l'edició espanyola del 63: «Anoche soñé que había vuelto a Manderley.» Em veig tot sol, assegut en una escala que duia al terrat de la casa de la padrina del Terreno de Palma, on només pujàvem a estendre roba, amb el llibre entre les mans i tota l'addicció d'aquelles novel·les que has de llegir d'un tirada, d'una estirada. Crec que la vaig canibalitzar així perquè ja sabia que aquell material era un dels meus preferits: sèrie negra, amor i misteri de gran luxe. Amb la mort de cos present. Per tot això plegat Hitchcock la va dur al cinema. Ara, mentre la rellegesc, he de reconèixer que la força del film, i, especialment, de Joan Fontaine, Laurence Olivier, Judith Anderson i George Sanders, il·lumina moltes de les meves imaginacions dels paisatges i dels personatges que tenen una intensitat tan forta, uns relleus tan vius, que puc donar testimoni que Hitch va fer una adaptació modèlica del text. Però aquesta *Rebecca* que tenc a les mans és de lletra, i de lletra catalana per primera vegada des del 1938, (ai las!, quina política més pobra de traduccions dels clàssics contemporanis!), i pas gust de subratllar-la, d'afegir-hi comentaris als marges, de reflectir el sis-mograma de la lectura amb notes a peu de plana. Això mateix vaig fer amb la *Rebecca* dels meus quinze anys amb un tímid llapis. I també record que vaig copiar fragments en una plagueta. Com ara: «Tot d'un plegat es va posar a parlar de Manderley. No va dir res de la vida que hi feia, res d'ell mateix, però em va parlar de com eren allà les postes de sol, les tardes de primavera, i com deixaven una resplendor sobre el promontori. El mar semblava de pissarra, encara fred del llarg hivern, i des de la terrassa se sentia onejar la marea que començava a inundar la cala. Els narcisos estaven en flor, agitats amb

la brisa del vespre, amb els caps daurats en forma de copa sobre les tiges primes, i per més que en collissis, no disminuïen les files, formaven un exèrcit massiu, espatlla amb espatlla. En un marge, més avall de la gespa, hi havia plantat safrà, daurat, rosa i malva, però en aquesta època ja havia passat el seu millor moment i començava a doblegar-se i descolorir-se, i formava una mena de pàl·lides volves de neu. Les primules eren més vulgars, una planta casolana i agradable que apareixia a cada clivella com una mala herba. Encara era aviat per les escil·les atlàntiques, encara tenien els capolls amagats sota les fulles de l'any passat, però quan

s'obrien eclipsaven les violetes, més humils, ofegaven les falgueres del bosc i amb el seu color desafiaven el cel.» No hi pot haver cap *link* a un You Tube que ens doni la veu de Max de Winter descrivint a Joan Fontaine, des de Montecarlo estant, una perspectiva dels inacabables jardins de Manderley. Manderley, paraula màgica, abracadabra que la Maurier va saber convertir en un diamant tallat amb milers d'angles que reflecteixen la llum de la ficció. Això és el llibre que m'exalta amb la tenuïtat extrema de la immediatesa. Amb aquesta capacitat per posar en marxa els somnis més oblidats, més inventats, més lleugers, més vers.

EL BALANCI

*Aquesta nit he somiat
que tornava
a Manderley...*

Daphne du Maurier REBECCA

edicions
62

EL MIRALL

FES-TE'N SOCI

Emplena aquesta butlleta amb les teves dades i envia-la al fax 971 719 385.

Nom i llinatges

DNI o NIF

Data de naixement

Adreça

Població

Codi postal

Telèfon

Telèfon mòbil

Adreça electrònica

DADES BANCÀRIES

Nom i llinatges del titular del compte

Nom del banc o caixa

Adreça i població de l'oficina

Codi del compte del client

Entitat Sucursal DC Número de compte

Sol·licit que carreguin al meu compte la quota:

Marcau amb una creu la modalitat de quota elegida. El cobrament s'efectuarà anualment mitjançant la presentació del rebut al banc o a la caixa.

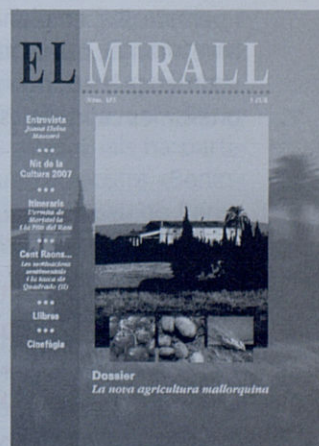
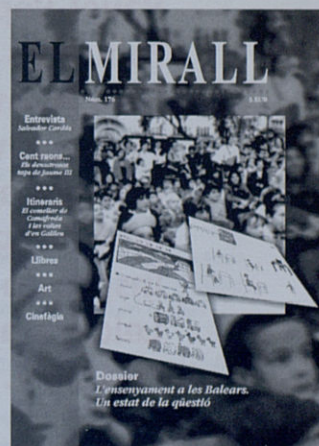
☐ 25,00 €

☐ Aportació especial (indica-ne l'import): €

Signatura de l'associat/da:

☐ Accept expressament els termes de la clàusula de tractament de dades *

*Clàusula de tractament de dades: D'acord amb la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, les dades recollides en aquest formulari s'inclouran en un fitxer automatitzat del qual és titular l'Associació El Mirall. Les teves dades es podran utilitzar per gestionar la teva col·laboració i per enviar-te informació de l'associació i d'entitats col·laboradores. Per exercir el dret d'accés, d'oposició, de rectificació o de cancel·lació, cal que envïis un escrit adreçat a l'Associació El Mirall, carrer del Pare Bartomeu Pou, 31, baixos, 07003 Palma.

Pavel Pepperstein. Fantasia i llibertat

TEXT: JOSEP MARIA ALAMINOS

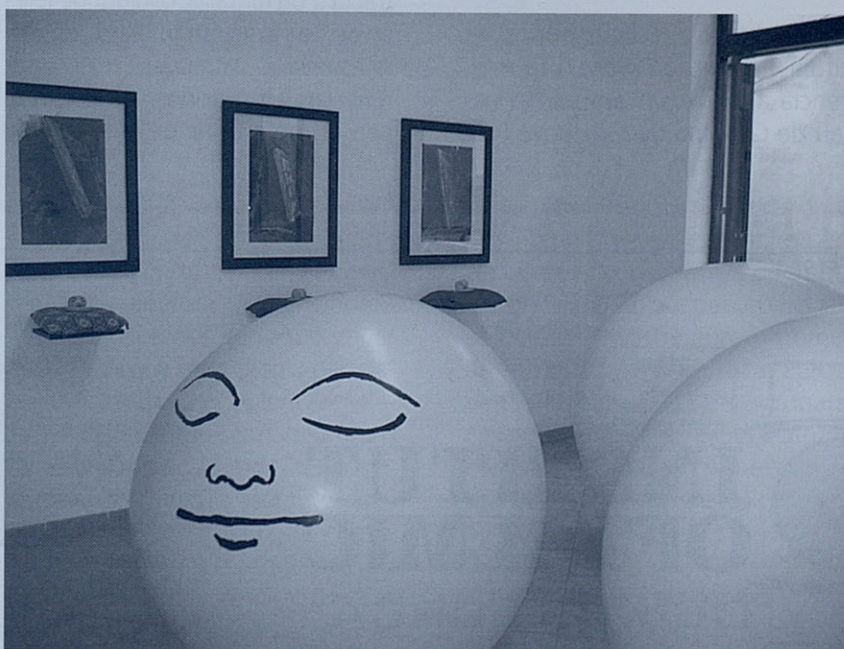
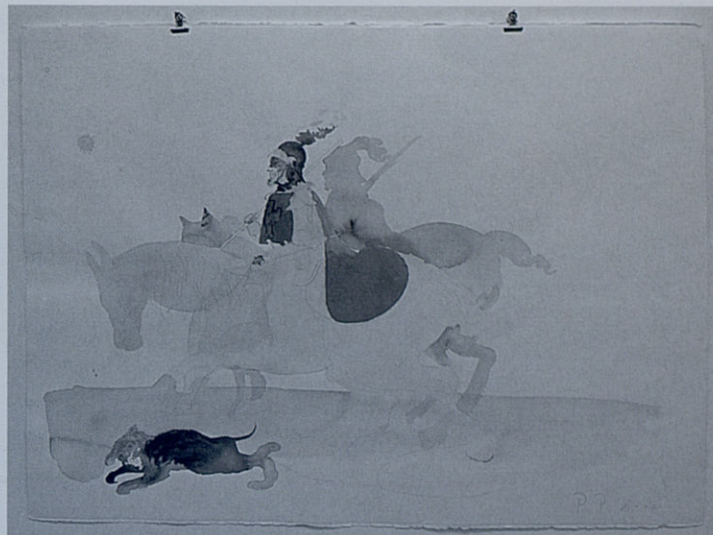
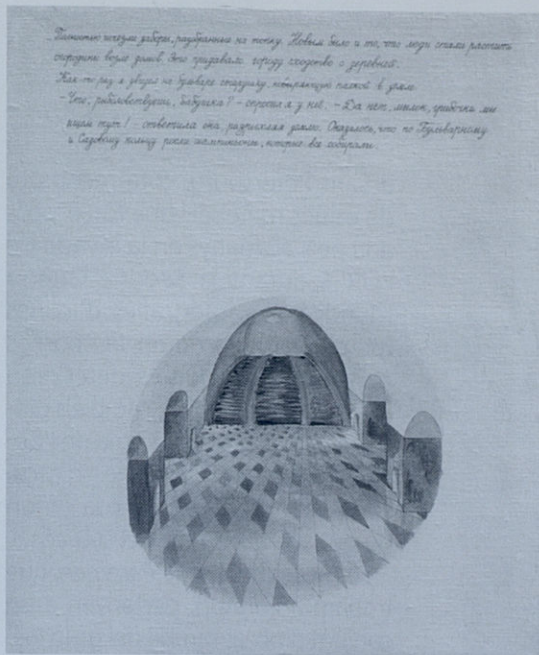
Pavel Pepperstein (Moscou, 1966) és avui dia un dels artistes més influents de la nova generació russa. Fill de l'artista Viktor Pivovarov, famós il·lustrador, i de l'autora de llibres infantils Irina Pivovarova, destaca des de jove com a bon dibuixant. Pepperstein estudia a l'Acadèmia de Belles Arts de Praga, i l'any 1987 funda, amb Sergei Anufriev, el grup experimental d'artistes denominat Inspecció Mèdica Hermenèutica, en el qual participa també Yuri Leiderman, fins a principi de 1991, i més tard l'artista Vladimir Fedorov.

El grup neix en una conjuntura de dissolució de l'URSS, de *glasnost* i *perestrojka*, en plena reforma del bloc oriental, que s'obre a Occident i comença a adoptar els convencionalismes capitalistes, situació que

provoca que molts artistes russos es deixin seduir per la cultura de masses occidental. Com a reacció a aquesta invasió cultural, una generació important de creadors, entre ells el grup de Pepperstein, prenen

posició i suggereixen una reacció directa a aquests fenòmens d'alienació provinent de l'exterior, amb un enfocament crític vers la influència de la cultura occidental a Rússia. El seu programa artístic es

A la dreta: *Inspection Medical Hermeneutics*. Paramen # 8, 1994. Acrílic sobre tela, 65 x 50 cm. Foto: Marcelo Viquez.

A la esquerra: Pavel Pepperstein. De la sèrie *Riders on the storm*, 2004. Aquarel·la i tinta sobre paper, 57 x 75,5 cm. Foto: Marcelo Viquez.

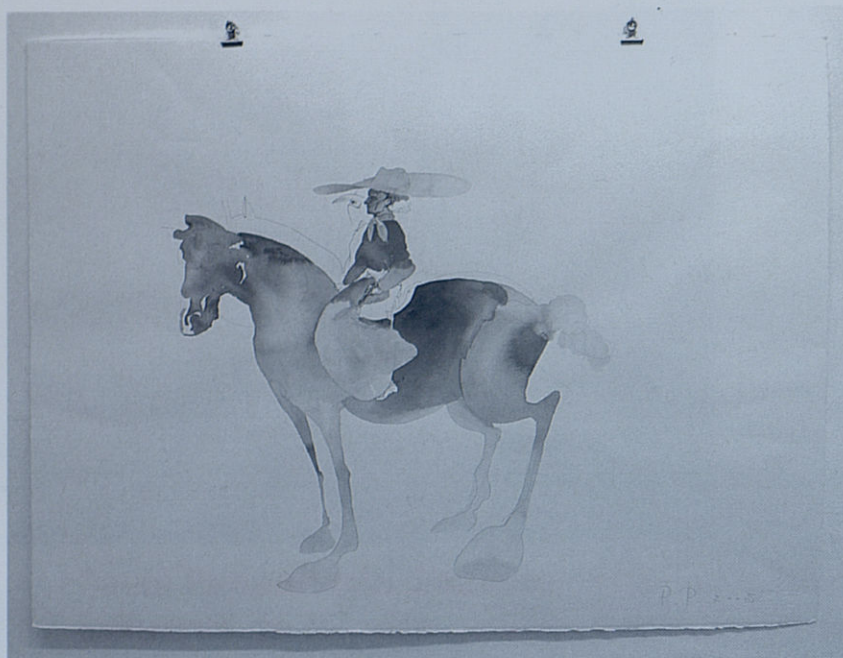
Al costat: *Inspection Medical Hermeneutics*. Cambra d'ambre, 1991. Instal·lació. Globus, fotografies, plats, coixins, pomes. Mides variables. Foto: Marcelo Viquez.

basa a preservar l'autonomia creativa pròpia de la seva cultura, deutora de la seva història de l'art, de la seva literatura i de la seva tradició. La subcultura autònoma que creen cristal·litzarà en plantejaments teòrics i conceptuals que els allunyen dels corrents *underground* del moment, als quals s'adheriren molts artistes de la seva generació. Pepperstein adopta la pràctica de

l'autor fictici, pròpia de l'escola conceptual de Moscou en els seixanta, principalment en les obres d'Ilya Kabakov.

En el caire individual, Pavel Pepperstein ha desenvolupat un treball personal basat en el dibuix, mitjançant el qual ha proposat una visió renovada i subversiva que interpreta de manera crítica, irònica o sarcàstica, les iconografies habi-

tuals de religió i mite, nacionalisme i imperialisme, l'art dels mestres i la cultura pop. De la multitud d'exposicions a les quals ha participat, destaquen la mostra «Berlín-Moscou» al Gropius Bau de Berlín el 2003; la Biennal de São Paulo de 2004; les biennals de Moscou de 2005 i 2009, i les biennals de Venècia de 1993 i 2009. Ha fet mostres individuals, entre d'altres, a l'Akademie Schloss Solitude a Stuttgart l'any 1999; a la Kunsthalle de Dusseldorf el 2003; al Museum für Gegenwartskunst de Basilea el 2006; a la Contemporary Art Gallery de Vancouver el 2007; a la galeria Sutton Lane de Londres el 2008, i a la Kewenig Galerie de Colònia l'any 2009.

Pavel Pepperstein. De la sèrie *Riders on the storm*, 2004. Aquarel·la i tinta sobre paper, 57 x 75,5 cm. Foto: Marcelo Víquez.

Les faules i les paraules

La instal·lació que presenta la galeria Kewenig, obra del grup Ins-

pecció Mèdica Hermenèutica, es titula *Cambra d'ambre*, i fa referència a la luxosa cambra del palau de Catalina de Tsárskoye Seló

a Sant Petersburg, tota recoberta de valuós material i que fou espoliada pels alemanys en la invasió de l'URSS durant la Segona Guerra Mundial. Les fotografies d'ícones russes dialoguen amb les pomes *humanitzades*, que es deterioren amb el pas del temps, i amb els globus amb cara, amb l'ànima de l'heroi que, segons els contes russos, conserva la força de la vida en un ou que s'amaga fora del seu cos.

Les peces de la sèrie *Paramen*, que trobam a l'oratori, pertanyen a un conjunt d'obres també del grup Inspecció Mèdica Hermenèutica. Es tracta d'un fantàstic conjunt de teles en què els artistes fan un joc de lliure associació d'imatges i textos literaris. Les il·lustracions, subtils, ocupen un petit espai de la superfície

Metges especialistes en oftalmologia

C/ d'Anselm Turmeda, 10. Palma (Mallorca)
 Tel. 971 20 15 12 - 971 29 47 44 - 971 29 54 50
 Fax 971 75 52 38
 A/e: iom@iom.es

Inspection Medical Hermeneutics. Paramen # 10, 1994. Acrílic sobre tela, 65 x 50 cm. Foto: Marcelo Viquez.

del llenc, pintat de blanc, i deixen espai al text, que completa l'obra. La connexió entre ambdós és inexistente, o és aquesta la intenció dels autors, que proposaren aquests jocs dadaïstes com a estratègia per elaborar una obra conceptual complexa, en què són presents nou grans temes: esperança, amor i fe, en relació amb la religió; ment, honor i consciència, lema del partit comunista, i, finalment, els conceptes de llibertat, igualtat i fraternitat, amb referència a la revolució francesa. Les obres uneixen les il·lustracions típiques dels contes infantils i els textos extrets de narracions o poesies, els confronten i conviden l'espectador a participar del joc conceptual que abasta qüestions fonamentals en la història de la humanitat.

Segons els artistes, *Paramen* vol dir 'una totalitat de visions', i es relaciona amb la investigació del caos, en la qual tot influeix d'una manera o l'altra sobre tot la resta. És la subjectivitat total. La connexió d'imatge i paraula crea el que

denominen «buquet impressionista», en què es despleguen les percepcions i intervien els diferents sentits, ja que no percebem els objectes del nostre entorn només de forma visual o acústica. Percebem amb tots els sentits agrupats, cosa que fa que es produeixi una combinació casual d'impressions i que consumim també les circumstàncies de percebre-les.

De realitats i de contes

Les obres de Pavel Pepperstein s'alimenten de la investigació sobre les imatges i els símbols propis de la cultura de masses. L'artista, amb un llenguatge enriquit per múltiples influències plàstiques i literàries, és expert a l'hora de crear obres seductores estèticament, subtilment mordaces i incisives alhora. La seva obra està basada en la utilització d'un llenguatge que associa conceptes i imatges provocadores i suggerents, subversives i revolucionàries.

Pavel Pepperstein. De la sèrie Bikini 47, 2001. Aquarel·la sobre paper, 28,5 x 38 cm. Foto: Marcelo Viquez.

Les aquarel·les presents a l'exposició, amb un traç artístic inequívoc, demostren el seu talent com a dibuixant. Utilitzant la imaginació i la fantasia, l'artista és capaç de combinar la dolçor dels personatges de contes de fades amb la cruesa dels conceptes ideològics o polítics. A les obres pertanyents a la sèrie *Bikini 47*, la imatge de l'explosió de la bomba atòmica inunda els papers. Són petites aquarel·les de fort contingut polític, i s'engloben en un conjunt de treballs que l'autor treballa en sèrie.

Riders on the storm és un conjunt d'aquarel·les en què les figures a cavall, personatges de conte medieval, aïllats o en grup, posen o cavalquen sobre paisatges idíl·lics i fantàstics, com aliens al món turmentós que els contempla, però al qual no pertanyen. Expert a ironitzar i sorprendre amb imatges irrals, Pepperstein inunda les seves obres de missatges torbadors, provinents del que ell denomina «al·lucinacions polítiques», i és capaç de combinar, amb total llibertat, elements d'agitació i personatges fantàstics, caricatures polítiques i contes de fades, crítiques a la globalització i paradisos de somni.

Pavel Pepperstein - *Inspection Medical Hermeneutics*, Galeria Kewenig, Palma.

Fins al 20 de febrer de 2010.

Raixeta i Bunyola pel camí de Caubet

TEXT I FOTOS: GASPAR VALERO

Itinerari:

Can Penasso – camí vell de Raixa a Palma – cases de Raixa – cases de Raixeta – Raixa – carretera de Palma-Sóller (Ma-11, km 12,200) – camí de sa Coma – Caubet Nou (sa Cantina) – Son Serra – Can Mas – Bunyola

Horari aproximat:

2 h 40 min (temps aproximat de marxa, sense les aturades)

Escala monumental.

[itineraris]

t e n d è n c i e s

Partim de Can Penasso (Bunyola) i, després de travessar la carretera de Sóller, avançam algunes desenes de metres en direcció a Palma, fins que ens desviam, a la dreta, pel camí vell de Raixa, que coincidí amb el de Palma per Son Sardina, conegut també amb el nom de camí de Passatemps. Inicialment, el camí es troba asfaltat. Més endavant, vora un vial que puja a la dreta cap a algunes cases, s'acaba l'asfalt i avançam entre parets, amb quatre o cinc cases arrambades a l'esquerra del camí. Després deixam a la dreta el camí de s'Alqueria Blanca Vella, unes cases situades sota els espadats singulars de sa Gubia; de les cases, reformades a principi de segle xx per l'arquitecte Miquel Madorell, en sobresurt el bloc neogòtic i modernista.

Just després passam el torrent del comellar del Bon Jesús i observam a la dreta les penyes tallades des Colomer. Alguns minuts més endavant deixam a la dreta el camí de s'Alqueria Blanca Nova. Mentre ens acostam a Biniatzar, a la dreta queden els olivars d'aquesta possessió, una de les més importants pel que fa a la producció oleícola en època islàmica i medieval. A la dreta par-

teix el camí principal que condueix a les cases de Biniatzar, mentre que cap a l'esquerra, com en els casos de les finques anteriors, el camí comunica amb la carretera de Sóller. Ja a l'altura de les cases de Biniatzar, a la dreta parteix un altre camí que va a les estances agrícoles d'aquesta possessió. Just després, arribam al camí de Raixa, cap a la dreta, que ara es troba tancat, car l'entrada nova es fa per l'aparcament. Uns quants metres més endavant, amb les cases de Raixa a la nostra vista, a la dreta, arribam a l'entreforc amb el camí principal que va a la carretera de Sóller, que deixam a l'esquerra; també rebutjam el camí per a cotxes que va a l'aparcament i continuam pel camí vell, que avança recte, entre parets, fins que voltam a la dreta cap a l'aparcament de les cases de Raixa, amb la intenció de visitar aquestes artístiques cases, amb els seus jardins.

Les cases de Raixa

L'origen de Raixa és una antiga alqueria islàmica, situada entre Pastoritx i Biniatzar. Al llarg dels segles xv, xvi i part del xvii, fou de la família Zaforteza-Tagamanent. Des de 1660 fins a 1910 pertangué a la família Despuig, comtes de Montenegro i de Montoro. A final del segle xviii el cardenal Antoni Despuig (1746-1813) hi va fer importants obres segons l'estil classicista, a manera de vil·la italianitzant. El 1910 la possessió passà a mans de l'empresari Antoni Jaume Nadal. El 20 de gener de 2002 les cases i els terrenys circumdants foren comprats pel Ministeri de Medi Ambient i pel Consell de Mallorca. Recentment, s'ha acabat una acurada restauració de les cases.

Una portalada exterior delimita el recinte de les cases, amb l'escut de Ramon Despuig i Fortuny, de 1903. Com a nota curiosa, en remarcam l'àguila bicèfala dels Habsburg, privilegi concedit per

Façana sud.

Carles V a un Despuig que li salvà la vida. Les cases tenen una clastra que reparteix les diferents estances de la casa dels amos i de la dels senyors i espais de producció agrícola com la tafona; actualment, la clastra mostra un lledoner jove al centre i un coll de cisterna; hi ha també la capella i una curiosa cambreta, dita la cel·la de la Beata, on, segons tradició, hi romangué santa Catalina Tomàs. Entre els diferents elements destacables de les cases, esmentam l'arcada de deu arcs de mig punt de la façana sud, la famosa escala classicista amb què culmina el jardí superior, el molí d'aigua, amb un gran cup, l'im-

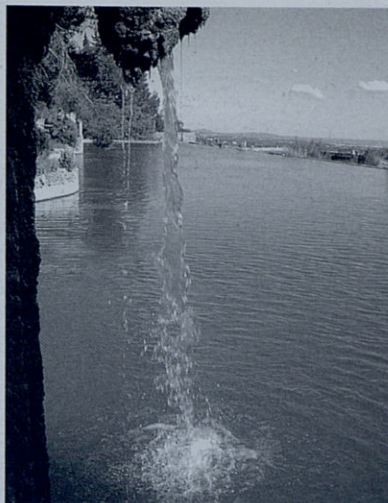
mens safareig i un jardí romàntic, sa Muntanyeta, amb la recreació d'una casa en ruïna, un pavelló neoàrab, una ermiteta i un mirador cobert.

Des de les cases de Raixa continuam cap a Raixeta, cap al cor de la muntanya. Per això, tornam enrere momentàniament per tal d'agafar el camí nou que, des del camí vell de Palma, volta a la dreta i voreja les cases de Raixa per la part de Migjorn. Tornam a passar per l'aparcament i voltam a la dreta. Des d'aquesta nova via, que evita el pas per dins la clastra de Raixa per anar a Raixeta, Pastoritx i Valldemossa, observam a la dreta

la galeria de migjorn de Raixa i, un poc després, el mur de contenció del gran safareig. Més endavant, enllaçam amb el camí vell, que, com hem dit, prové directament de les cases de Raixa. A la dreta, hi ha les restes de la porta nova del moll de Palma.

Pel camí vell, de carro i planer, avançam amb el torrent a l'esquerra, on també discorre una paret seca. A l'esquerra s'estenen sementers d'ametlers, mentre que vora el camí hi creixen garrovers, ullastres, mates i estepa blanera; una paret seca ens acompanya a l'esquerra. Més endavant, entre pins i algunes alzines, arribam a

Safareig de Raixa.

un portell amb una paret transversal. Un poc després deixam a l'esquerra un camí i un portell; també notam els escopidors de carro que protegeixen la vorera. Deu minuts més endavant, encara per camí planer, arribam a les cases de Raixeta.

Les cases de Raixeta

Les cases s'orienten a llebeig. La façana principal s'aixeca davant una carrera o clastra oberta que mira al torrent, guarnida amb dos lledoners i amb un coll de cisterna circular enmig, amb coberta de protecció de pedra. L'edifici principal presenta alçat de dues plantes, amb dos portals de llinda. El portal de la dreta correspon a la casa dels senyors, i apareix ornat amb un escut comtal amb les armes dels Despuig; concretament, les del tercer comte de Montenegro, Ramon Despuig Cotoner Martínez de Marcilla i Sureda (1692-1772), tal com ens conta heràldicament l'escut quarterat. El portal de l'esquerra és el de les cases dels amos; entre les dues obertures hi ha una finestra i un pedrís amb un colcador. La segona planta mostra cinc finestres quadrades. L'ala esquerra de la clastra conté la tafona, amb entrada per un portal de llinda; es troba molt deteriorada, amb restes del trull, amb volsosos, dos gra-

La possessió de Biniatzar és una de les més importants pel que fa a la producció oleícola en època islàmica i medieval

ners amb volta de canó al fons, un gran esportinador enmig, d'una peça de pedra picada, i, a l'esquerra, una cuixera de biga amb la data de 1770; també hi ha les piques de triar i, a la dreta de l'estança, restes d'una segona premsa de biga.

Des de les cases de Raixeta tornam enrere cap a Raixa, pel camí vell, de carro i planer, que ja coneixem. A deu minuts de les cases, deixam a la dreta un camí i un portell; un poc després, entre pins i algunes alzines, arribam a un portell amb una paret transversal. Camí endavant, abans d'arribar a les cases de Raixa, ens desviam a la dreta per la desviació nova, fins que arribam a la bifurcació: a l'esquerra, el camí vell de Bunyola, que ja coneixem en aquesta excursió; a la dreta, el camí vell de Passatemp, que es troba tallat ben a prop, a la possessió de s'Heretat, i recte, el camí de Raixa a la carretera Palma-Sóller, cap a on ens dirigim. Entre sementers planers amb oliveres, en set o vuit minuts arribam a la carretera Palma-Sóller (Ma-11, km 12,200), davant la carretera de la urbanització de sa Coma, a prop del sanatori de Caubet.

Travessam la carretera amb molta cura i continuam per l'asfalt de la urbanització de sa Coma. Uns

quants minuts més endavant, arribam al denominat camí d'Enmig, cap a l'esquerra, que agafam. Més enllà, fora de la nostra ruta, queda el davallador de Caubet i la urbanització dita sa Coma. A uns deu minuts d'anar pel camí d'Enmig, després de passar per la base del sanatori de Caubet, enllaçam amb el camí de camí de Caubet Nou, dit també sa Cantina. En aquest punt, voltam a la dreta i, alguns minuts després, passam per un pont per davall la via del ferrocarril de Sóller. En lleugera pujada, deixam a l'esquerra les cases de sa Cantina o de Caubet Nou. A la propera cruïlla de camins, voltam pel de l'esquerra, per Cotró i Son Serra. El camí dissenya un revolt a la dreta i ens acosta al camp de futbol de Bunyola. Aviat voltam a l'esquerra, pel camí de Caubet a Bunyola, en pujada, deixant de banda el camí gran, que ens conduiria a la carretera vella de

Clastra de la finca.

Bunyola, davant el cementeri. El camí vell deixa les cases de Son Serra a la dreta i tres camades que, cap a la dreta, comuniquen amb la contrada des Garrigó, vora la

carretera. Sense abandonar el camí vell, aquest ens condueix al centre del poble després de passar per les cases de Can Mas i per s'Arraval.

Mallorca recupera la veu
la veu de **Mallorca**

laveudemallorca.cat

Ajuntament de Palma

25
anys de
biblioteques
municipals
creixem junts

Arenal

Pça. Gaspar Rullán, 5 · 07600 Palma
Tel. 971 492 866
bibarenal@a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Casal Sollerici

Passeig del Born, 27 · 07012 Palma
Tel. 971 722 092
■ De dilluns a divendres de les 8.30 a les 14.30 h
Dimarts també de les 17 a les 20 h
Especialitzada en art

Coll d'en Rabassa

Albuera, 1 · 07007 Palma
Tel. 971 490 354
bibcoll@a-palma.es
■ De dilluns a divendres de les 16 a les 21 h
Dimarts i dijous també de les 10.30 a les 13.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Cort

Pça. de Cort, 1 · 7001 Palma
Tel. 971 225 962
bibcort@a-palma.es
■ De dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Establiments

Carretera Esporles, 74 · 07010 Palma
Tel. 971 765 192
biblioestabliments@telefonica.net
■ De dilluns a divendres de les 16 a les 21 h
Dimecres de les 9 a les 14 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Gènova

Barranc, 22 · 07015 Palma
Tel. 971 405 481
bibgenova@a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Indiateria

Gremi Tintorers, 2 · 07009 Palma
Tel. 971 207 505
bibsaindiateria@a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Josep M. Llompart

Emperadriu Eugènia, 6 (S'Escorxador) · 07010 Palma
Tel. 971 753 942
bibjmllompart@a-palma.es
■ De dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h i de les 16 a les 20 h

Molinar

Xad6, 3b · 07006 Palma
Tel. 971 247 649
bibmolinar@sf.a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Oliver

Plaça de l'Oliver, edifici Mercat de l'Oliver, 1ª planta
· 07002 Palma
Tel. 971 726 580
bibolivar@a-palma.es
■ De dilluns a divendres de les 8 a les 14 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Polígon de Llevant

Ciutat de Querétaro, 3 · 07007 Palma
Tel. 971 242 155
bibpoligondellevant@sf.a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Rafal Vell

Joan Estelrich Artigues, 50 · 07008 Palma
Tel. 971 474 414
bibrafaivell@sf.a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Ramon Llull

Institut Balear, s/n · 07012 Palma
Tel. 971 299 260
bibramonillull@sf.a-palma.es
■ De dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Sant Jordi

Pau Bouvy, 31 · 07199 Palma
Tel. 971 742 036
bibsantjordi@a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Santa Catalina

Fàbrica, 34 · 07013 Palma
Tel. 971 286 069
bibstacatalina@sf.a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Cladera

Cala Mitjana, 41 · 07009 Palma
Tel. 971 470 839
bibsoncladera@a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h
Dissabte de les 9.45 a les 13 h

Son Ferriol

St. Joan de la Creu, 43 · 07198 Palma
Tel. 971 429 856
bibsonferriol@a-palma.es
■ De dilluns a divendres de les 16 a les 21 h
Dilluns i dimecres també de les 10.30 a les 13.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Son Forteza

Sant Isidre Llaurador, 25 · 07005 Palma
Tel. 971 243 983
bibsonforteza@a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Gotleu

Josep Garcias 2b · 07008 Palma
Tel. 971 273 507
bibsongotleu@sf.a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Rapinya

Catalina March, 4 A · 07013 Palma
Tel. 971 792 337
bibsonrapinya@a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Sardina

Camí Passatemps, 123 · 07120 Palma
bibsonsardina@a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h
Dissabte de les 9.45 a les 13 h

Son Ximelis

Cap Enderroc, 14 · 07011 Palma
Tel. 971 791 233
bibsonximelis@a-palma.es
■ De dilluns a divendres de les 16 a les 21 h
Dimarts i dijous de les 10.30 a les 13.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Terreno

Dos de Maig, 1 · 07015 Palma
Tel. 971 737 709
bibelterreno@a-palma.es
■ Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

t'acostam la cultura
Regidoria de Cultura, Patrimoni
i Política Lingüística

[cine fàgial]

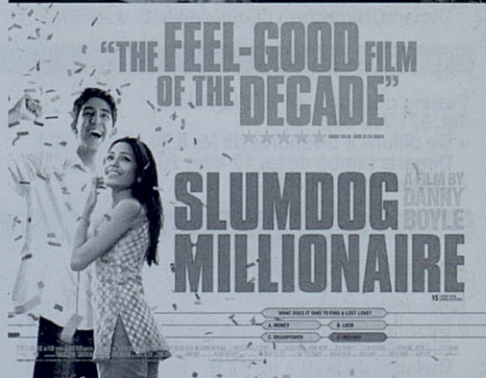
t e n d è n c i e s

Les pitjors pel·lícules del 2009

TEXT: MATÍAS VALLÉS

Encara que seria més grat oblidar, cada any en aquests dies s'acaramullen les peticions o dues per confeccionar la llista de les deu millors pel·lícules, una pretensió tan desmesurada com suposar que cada dia es produeixen prou esdeveniments per publicar, l'endemà, un periòdic amb les pàgines plenes. Tot just engirgoles una llista amb sis títols –mai no em curaré d'*El secreto de sus ojos*, no sé com dimoni la varen fer–, però l'esforç de selecció ofereix l'avantatge que la resta aspira al nínxol superpoblat de les pitjors pel·lícules del 2009. La inflació obliga a l'improbable descart, perquè aspirem visceralment a imposar-los un càstig testimonial. Les que aquí indicam comparteixen la irritació especial que em varen produir, la temptació de no enfrontar-me mai més a una pantalla.

Che II no tan sols resulta indigna de l'apreciable Soderbergh, seria fins i tot detestable com a pel·lícula cubana. Començarem a apedregar-la per la reconstrucció de l'altiplà bolivià a la Meseta castellana, *Don Chejote de la Manxa*. A Benicio del Toro li varen passar el guió equivoccat, per la qual cosa ens tortura durant dues hores interminables amb la seva impersonació de Robinson Crusoe. Inexplicable, excepte quan recordam que ens oposam a un director que és capaç d'alternar la memorable *Traffic* amb

la infecta reedició de *Solaris*. La primera part del *biopic* era digerible, però vàrem descobrir massa tard que es devia a la presència ara escatimada de Julie Ormond. Amputar de la biografia de Guevara els seus anys a Cuba contribueix a incloure-la en aquesta llista, que condemnarà irremeiablement Soderbergh a Hollywood.

Qualsevol crític masclé o assimilable sospira per l'oportunitat d'arremetre contra Brad Pitt, i *Benjamin Button* ens proporciona una oportunitat tan singular com *Babel* en edicions anteriors d'aquesta llista funesta. L'única conclusió de l'adaptació del relat de Scott Fitzgerald és que una vida experimentada a l'inrevés seria igualment soporífera. Enhorabona als qui varen decidir que arrasaria en els Oscar, sovint sense haver-la patida. Per eludir l'acusació de sacsar Pitt indiscriminadament, també s'equivoquen els qui l'acusen d'anomia en la pel·lícula de Tarantino, perquè la seva escena en italià passarà a l'antologia del cinema –com el desgavell magistral de Tom Cruise a *Tropic Thunder*, menyspreat per l'Acadèmia. No obstant això, hem vingut a aquest paràgraf a apallissar el germà gran de Forrest Gump, un altre heroi americà. Com a mostra, un *Button*. La pel·lícula contradiu el nostre axioma que Cate Blanchett és incapaç d'actuar malament, un dogma que ja va trontollar en el maldestre *biopic* de Howard Hughes. En fi, la nostra admirada trepitja les taules per interpretar Blanche en *Un tramvia anomenat Desig*, l'obra a què se sotmeten totes les actrius que ja no volen ser desitjades.

Abans de continuar, i per assossegat les perplexitats, *Los abrazos rotos* no figura en aquesta llista imprescindible perquè és tan dolenta que ni tan sols arriba a pitjor. En canvi, *Gran Torino* és una d'aquestes llaunes melodramàtiques amb infants que fan les delícies dels intrusos que només van a les sales

de cinema una vegada a l'any. Atesa la seva escassa atenció, no poden abandonar la sala reconeixent que s'han avorrit solemnement amb aquesta beneitura crística de Clint Eastwood i els seus netets asiàtics. Ni tan sols és ètnicament incorrecta. Un cinèfag torna al cinema després d'haver vist un producte infame –sobretot llavors, per curar-se ràpidament. Un espectador casual no hi torna ni després d'haver vist una bona pel·lícula.

L'ull clínic consisteix a abominar de *Slumdog Millionaire* i a adonar-se simultàniament que arrasarà en la carrera dels Oscar. Perquè la humiliació del cinema sigui definitiva, reproduïx un insuportable –estic esgotant els sinònims denigratoris– concurs televisiu. Entre la cursileria i la mamarratxada, aquesta farsa redemptora es basa a més en una explotació laboral infantil que empetteix els gegants del tèxtil.

Cada vegada que veig una pel·lícula amb guió de la ministra González-Sinde –encara que si hi ha quelcom semblant a la justícia política haurà deixat de ser-ho quan llegiu aquestes línies–, em deman si l'única relació de Zapatero amb la sala fosca consisteix a acostar-se a l'entrega dels Goya per agrair els serveis prestats a la inacabable família Bardem. Serveixi aquest preàmbul per confirmar-vos que *Mentiras y gordas* és una demostració que els cinèfags no tenim millor gust que la resta de la població.

Que em penguin si record per què vaig incloure *Watchmen* en la llista, la qual cosa avala els excel·lents mecanismes cauteritzadors de la ment humana. En tot cas, les aventures dels superherois fatigats devien ser notablement enutjoses per col·locar-la al costat de *Mentiras y gordas*. Una altra justificació és no esmentar en

aquest article *Ágora*, una lliçó magistral de parvulari. No vegeu *Watchmen*, llegiu-los, com a iniciació a les obres completes d'Alan Moore, el Shakespeare del còmic.

RocknRolla ha dilapidat el crèdit acumulat per Guy Ritchie en les vibrants *Lock&Stock* i *Snatch* –amb interpretacions gegantines d'actors decapitats en aquest article, Brad Pitt i Benicio del Toro. A més, el director amenaçava amb una seqüela, a l'igual que en la malsana *Kill Bill*. Haurem de concloure que separar-se de Madonna és encara més traumàtic que estar casat amb ella.

Up és la confirmació innecessària que cap pel·lícula d'animació val la pena, per molt que ens venguin els globus com la metàfora hegeliana que la xarxa allibera l'Estat de l'exigència territorial.

After, sense més ni més, per no insultar.

LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS

LLIBRES INFANTILS
I JOGUINES

LLIBRES DE TEXT

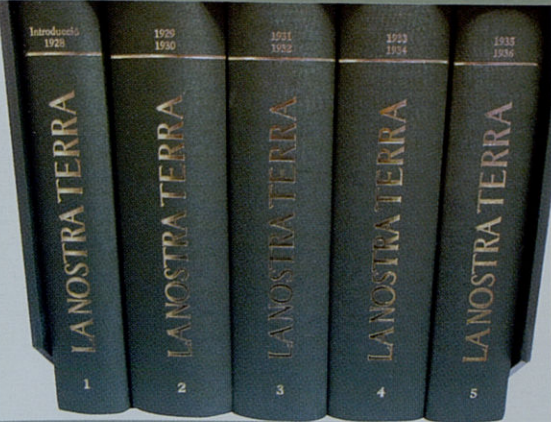
MÚSICA, PEL·LÍCULES
I JOCS D'ORDINADOR
EN CATALÀ

SERVEI DE LLIBRES
ESTRANGERS

Carrer d'en Rubí, 5 - Tel. i Fax 971 71 38 21
07002 Palma (Mallorca) - quart_creixent@quartcreixent.cat
www.quartcreixent.cat

Arts
XISCO
Gràfiques

carrer del baix riera, 1 - a
tel / fax: 971 47 57 54
07008 Palma de Mallorca

La Nostra Terra

Edició facsímil amb estudi introductori
de Bartomeu Mestre Sureda

Editen Institut d'Estudis Baleàrics
i El Gall editor

Col·labora Sa Nostra

**Caramelles de Nadal
de Formentera**
Esquadra de
Caramellers de Sa Raval

Traginada

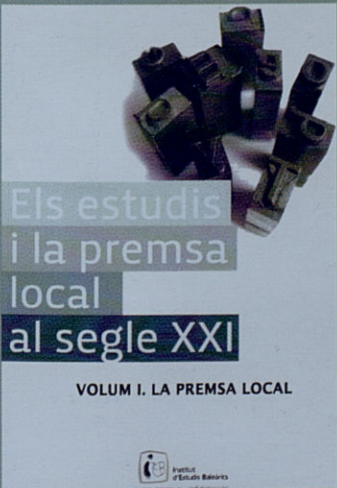
Selecció de cançons
Antologia del grup
de música popular
menorquina

Pollença et duc dins el cor

Llibre i CD
Antoni Bisanyes

Institut d'Estudis Baleàrics
Ajuntament de Pollença
Recull de gloses, cançons i nadales

**Els estudis i la premsa
local al segle XXI**
Volum I. Premsa local

Institut d'Estudis Baleàrics
Actes de les Jornades d'Estudis
i Premsa Local celebrades
el passat mes d'octubre.

**Institut
d'Estudis Baleàrics**

www.iebaleaics.org / info@iebaleaics.org

GOVERN
de les ILLES
BALEARS.

www.illesbalears.cat